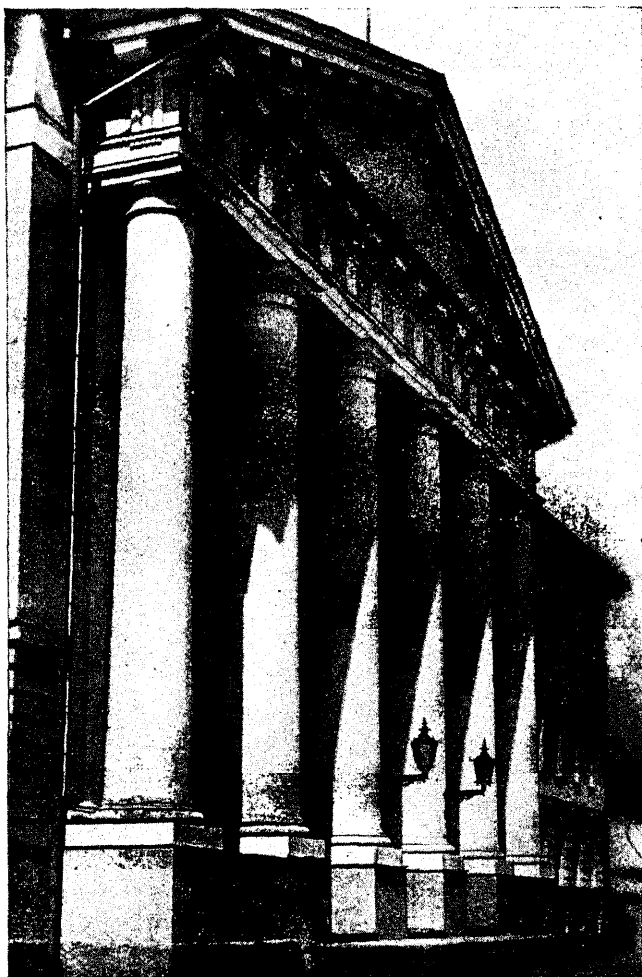

ÜLIÕPILASLEHT

Samuel Kapp

TARTUS

Nr. 11

JÕULUKUUL

1932

Eesti Kirjanduse Seltsi perioodilised väljaanded

Tellimised 1933. aasta peale avalatud

Biograafiline seeria

Suurmeeste elulood

Aastas 6 raamatut à 120–160 lk., piltidega. Tellimishind 7 kr. 50 s., mida võib tasuda osakaupa: 3 kr. tellimisel, 1. aprillil 2 kr. 50 s., 1. juulil 1 kr. 25 s., 1. oktoobril 75 senti. Poolaastas 4 kr., üksiknumber 1 kr. 50 s., ilukõites 2 kr. Ilmub senise mitteperioodilise eluloolise seeria eeskujul, milles senini avaldatud järgmised elulood: Victor Hugo, Aleksander Suur, Vergilius, Michelangelo, Washington, Beethoven, Caribaldi, Darwin, Kivi, Pasteur, Edison.

Hea elulugu on parim ja väärtuslikum raamat. Hea elulugu võib sügavalt ja viljakalt mõjuda lugeja edaspidisele elule. Hea elulugu annab julgust võitlemiseks, hädadega rabelemiseks ja võiduleviivaiks pingutusiks. Hea elulugu on suur õppetund elust.

Populaarteaduslik seeria

„Elav Teadus“ leine aastakäik

Aastas 12 raamatut à 80–120 lk., rohkete illustratsioonidega. Tellimishind 9 krooni, mida võib tasuda osakaupa: tellimisel 3 kr. 50 s., 1. aprillil 2 kr. 50 s., 1. juulil 2 kr., 1. oktoobril 1 kr. Poolaastas 5 krooni, veerandaastas 2 kr. 75 s., üksiknumber 1 kr., ilukõites 1 kr. 50 s.

Julgustatud oma senisest lahkest vastuvõtust lugejate poolt ja teadlikuna oma suurtest rahvahariduslikest ja rahvuskultuurilistest ülesannetest, jätkab „Elav Teadus“ oma ilmumist 1933. a. endisel kujul. Veelgi enam kui seni tahab ta käsitleda just üldhuvitavaid ja kõigile elulähedasi küsimusi. Veelgi enam tahab ta anda ka praktilisi nõuandeid. Ja veelgi enam püüab ta oma aineid valgustada just eesti seisukohast ja tarvitada eriti oma teadlaste kaastööd.

Kirjanduslik kuukiri

Eesti Kirjandus XXVII aastakäik

ilmub endiselt 12 numbrit aastas. Hind 5 kr., poolaastas 2 kr. 50 s., veerandaastas 1 kr. 25 s., üksiknumber 50 s.

„Eesti Kirjandus“ toob artikleid kirjanduse, keele, rahvaluule, ajaloo, rahvateaduse, ühiskonnateaduse, kultuuriküsimuste, filosoofia ja kunsti alalt ning arvustisi ja ülevaateid ilmunud kirjanduse kohta, nii et aasta jooksul oleksid käsitletud võimalikult kõik ilmunud silmapaistvamad raamatud.

Kaasandena ilmub „Eesti raamatute üldnimestik“, mis sisaldab täieliku bibliograafilise ülevaate Eestis ilmunud raamatuid.

Kõige lihtsam on tellida sisse makstes tellimishind Eesti Kirjanduse Seltsi posti jooksvale arvele nr. 20-36 ja kirjutades tellimine sissemaksukaardi lõigendile.

Tellimisi võtavad vastu ka kõik postkontorid, raamatukauplused, seltsi usaldusmehed ja

Eesti Kirjanduse Selts, Tartus, Suurlurg 12, telefon 6-01

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

Tänapäeva ülesandeid.

Eesti Vabariigi piirid on rajatud küll üsna õnnelikult, võrreldes kas või vennasrahva Soomega, kes õnnetuma rahulepinguga oli sunnitud loovutama oma idanaabrile kogu Karjala ja Ingeri. Kui mitte arvestada mõningate võngetega Eesti-Läti piiril, kus Läti Vabariigi piir eraldab Eesti emamaast kitsamaid asustusala, siis näeme, et meie riigipiir mitte üksi ei ühtu rahvuspiiriga, vaid seevastu sageli ületab selle, meie territooriumi ulatavuse kasuks. Sellest järgneb, et Eesti piirid sulgevad endasse ka teatava protsendi kindlate asustusaladega võõrrahvaid, või nn. vähemusrahvaid. Ei tahaks siin puudutada Eesti lääne ja loode piiri küsimust, kus küll leidub võõrapärast (rootsi) asustuselementi (Ruhnu, Vormsi, Noarootsi, Pakri jne.), vaid suundaksime pilgu itta, neile pinnalõigenditele, mis meie riigipiiriga on eraldatud suurtest slaavluse levimisaladest.

Kui alul nimetasime meie riigipiiride rajamist õnnelikuks, siis seda peamiselt selles mõttes, et kõik läänemere rannikul asuvad eestlased on koondatud samale jagamatule territooriumile, mida nimetame oma isamaaks.

Meie vähese rahvaarvu juures tähendab see suurt võitu. Teiselt poolt on piiride õgvendamine endaga toonud kaasa ka muresid: oleme saanud oma kodakondsusse võõrrahvaste kilde, kellele meie riiklik iseseisvus ja kultuuripüüded pole igakord nii arusaadavad kui meile endile ja kellele Eesti Vabariik on sageli ainult ajutiseks varjupaigaks. Need raskused ja arusaamatused kerkivad eriti teravalt päevakorda just meie idapiiri tagamaal, vene elemendiga, kellele näib olevat julgustuseks nende taga seisev laialdane ja võimas slaaviala sealpool piiri, ning kes pole veel lakanud lootmast uude Suur-Vene hiilgeaega. Kes viimase aja sündmusi on jälginud, eriti Petseris ja selle ümbruses, sellele pole jäänud märkamata, et kohalikus vene elemendis on tunda eriti suurt elevust ja huvitõusu suure jagamatu Venemaa vastu. Koondatakse ja tihendatakse ridu ja jälle hüütakse halleluujaid ida poole. Mida venelased omavahel mõtlevad ja teevad, see ei huvita meid niipalju. Teame väga hästi, et Suur-Vene endise hiilguse uuesti jaluleupidamine ei sõltu ometi mõnest tuhandest Petseri venelastest. Mis meid aga rahutumaks

tohiks teha, see on Eesti riigi ja rahvusmeelsuse vastane propaganda. Asi on seda hullem, et slaavluse vankri ette rakenduvad aegajalt ka meie oma rahva liikmed, kes oma mõjuvõimuga suudavad pääseda sinna, kuhu harilik venelane nii kergesti ei pääse lähedale — setu külaelanike hulka. Tuletagem ainult meele, et kurikuulus Johann polnud keegi muu kui setu ja need kes Eesti riigile paluvad selle kangekaelse mehe pärast igavest hukatust, nende hulgas on jällegi suur protsent setusid.

Meie idapiiri äärseid tagamaid tunneme kas puht vene või eesti-vene segaasustusaladena. Pääaegu puht vene aladeks võime lugeda Narvajõe taguseid valdu, Pihkvajärve läänerrannikut, Kagu-Setumaad ja teataval määral ka üksikuid külasid või külade rühmitusi Peipsi läänerrannikul, sel määral kui neid saab vaadelda iseseisvate asustusalaliste üksustena. Kõigil neil aladel tõuseb venelaste % üle 90. Sega-asutusi leidub Eesti-Ingeris, Peipsi põhjarannikul, paiguti Peipsi läänerrannikul ja suurimal määral Setumaal, venelaste ja eestlaste kokupuute piiridel. Puhteesti aladel, mis kokku puutuvad vene-

lastega, pole märgata erilist vene mõju. Eriti saäl, kus rahvuste eraldajaks on kirik (vene ja luteri). Nii näeme Peipsi põhjarannikul isegi ümberpööratud pilti, kus suur osa venelasi on eestistunud, milline protsess edasigi toimub. Sääl aga, kus vene mõju on olnud tugevam ja pikaajalisem, kus rahvustevaheliseks sidujaks on olnud vene kirik, sääl on võõras mõju juurdunud ka sügavamale ja mürgitanud isegi arusaamise omast õigest rahvusest. Niisuguste tugeva vene mõjualuste aladena tunneme Setumaad ja Eesti-Ingerit.

Kui juba on juttu mõjust, siis endastmõistetavalt on tegu tugevama ja nõrgema poolega; ründaja ja rünnatavaga. Slaavi ekspansioon pole legend, vaid ajalooline tõsiasi, millega meilgi tuleb arvestada. Meie piiriäärset venealad pole muud kui üle sarmaatia legendiku äärte valguva slaavlusemassi läänepoolseid eelposte. Sama slaavluse levimisprotsess, mis sajandite kestel lõhkunud kogu soomesugu rahvaste ühise asustusala Põhja-Venemaal, otsib omale veel tänapäev teed, kus ainult vastupanu nõrgem. Sellisteks nõrkadeks kohtadeks osutuvad meil Setumaa ja Eesti-Ingeri.

Kui vaatame Setumaa kaarti, siis näeme, kuidas vene asustusalad tungivad keeltena setu alasse. Lõunapiirilt Võru rajani küünib poolsaarena pidev vene ala ja lõhub Setumaa kaheks — vähemaks, läänepoolseks ja suuremaks, idapoolseks. Idapoolt tungib vene asustusala keeltena mitmest kohast setu alasse ja kagupoolsed külad — Irboska ümbruses — on tugevasti venestunud või venestumas. Juba Jakob Hurt oma 1902. a. ülevaates (vt. Setukeste Lühud I) mainib rea külasid, mis enne olnud puht setu külad, kuid sajandi alul juba venestunud. Järgmine kokkuvõte 1922. aasta rahvalugemise põhjal (nii siis ainult paarkümmend aastat hiljem) näitab omakorda setu alade kahanemist Hurda andmetega võrreldes. Mitmed külad, mis H. aegu loeti veel

setu küladeks, on muutunud venelisteks. Need on mõtlemapanevad andmed. Mõtlemapanevad seepärast, et venestumisprotsess toimub siin nähtavasti progressiivselt ilma suurema vastupanu või kärata. Nii me ei või olla kindlad, et järgmise rahvalugemise kokkuvõttes jällegi ei näita vene elemendi juurkasvu setude kulul. Kuigi ajakirjanduses puudutatakse mõnikord setude kultuuripüüdeid — omakeelsete koolide ja koguduse asutamist, tuleb neid teateid võtta siiski suurte reservatsioonidega. Ja just nende alade suhtes, mis juba enne iseseisvust olid venestumas. Tuleb ikka ja jälle arvestada setu koguni erilise suhtumisega venelasesse; Venemaasse ja kogu vene asjasse, enne kui minna tegema liig optimistlikke järeldusi eesti omariikluse mõjust Setumaale. Setu pärisrahvas on sajandite jooksul niivõrd läbiimunud slaavi vaimuga, et teadlikust vastupanust pole siin õieti juttugi. Segaabielud, vene kool ja eriti vene kirik on jätnud rahva vaimsele arengule oma paratamatud jäljed. Tõsi küll, setu ei pea end otse venelaseks, kuid sama vähe loeb ta end eestlaseks. „Eestimaa“, see algab tal ikkagi kusagil teinepool Võru piiri, üle Voo jõe.

Näilikult on siis tasakaal olemas: setu peab end koguni erihõimuks!? Kuid niipea kui vene kirik viskab oma mõjuvõimu kaalule, on kindel kaal vene poolel. Kõige pahem on see asiolu, et setu jälgib venelastest kirikujuhte pimesi, alateadlikult, aru andmata kuhu see viib. Ta on fanaatiliselt usklik ja usu sildi all on teda vormitud juba sajandeid. Kuigi meie kultuurelu juhtidel peaks jätkuma huvi Setumaa ja setu rahva saatuse vastu, siis ei saa neis olukorras sageli seaduse tähe järgi tuua suurt parandust. Ja on küsitav, kuidas meie vähemusrahvaste kultuurautonoomia seadus siin üldse funktsioneeriks, kui täpselt käia paragrahvi järgi. Kas ei ole selle mõju otse negatiivne meie suhtes neil aladel, kus võõras

mõju on suutnud tungida juba liig kaugele? Abi peame siin aga leidma. Me ei tohi päevagi viita teadmises, et meie endi riigis, peaaegu meie endi silma all, toimub ühe osa rahva järjekindel venestumine! Siin peaks asja enda kätte võtma üliõpilaspere, kellel alati on jätkunud jõudu ja innustust aatelite asjade vastu. Asi tuleks võtta konkreetsetl päevakorda ja töötada välja täpne plaan ja töökava. Allakirjutanu arvates esimeseks sammuks oleks täpse ankeetlehe kokkuseadmine ja trükkimine. Ankeedi mõtteks oleks setu-vene alade piiri asustuse üksikasjalik analüüs perede kaupa, mille põhjal saaks teha järeldusi asustuse nihkumise iseloomust ja põhjustest. Selle materjali põhjal saaksime koostada juba täpsema kava edaspidiseks tööks, mis oleks sihitud vene mõju levimise vastu. Praegu võime venestamisprotsessist rääkida küll üldsõnaliselt, ilma et teaksime, mis on selle tõsised põhjused ja kuidas selle vastu võidelda. Ankeet oleks kõige otstarbekohasemalt läbi viidav sel teel, et kümmeand üliõpilast jagaks uuritava ala külade kaupa endi vahel, kuhu siis suvel tööle asutakse. Paarinädalaseks tööks jätku suvel aega nii mõnelgi, kui veel arvesse võtta et kodumaaga tutvumine on meil nii või teisiti soovitav. Isiklikul ankeedi täitmisel on veel see hüve, et ta ei jää kuivaks statistiliseks materjaliks, vaid seda saab autor täiendada oma isikliku kirjeldusega.

Oleks hea, kui kindlaid andmeid saaks muudegi vene piiriäärsete asustussuhete kohta, vältimatu on aga eesti-ingeri küsimuse pidev silmaspidamine. Teame, et see ala on kurjasti kannatanud vene võimuvalitsuse ajal ja omaaegse venestuspoliitika päranduse all kannatab see maa veel praegugi. Ei ole palju aega tagasi, kui prof. Mägiste seda küsimust puudutas lähemalt (vt. Eesti Hõim nr. 1—2, 1931. a.), mille võttu allakirjutanu ei tarvitse neid mõtteid enam korrata. Võiks aga lisada eelmisele miipalju, et vaevalt on

Ado Säärits**Vaimu tee.**

Tuul laulab väljan oma nukrat viisi
ja aknast vahib sisse pime öö.
Kui hälbind üksinduse surmavöön
mu majake kesk tühismaid ja hiisi.

Seen palab, palab. Loidab mõtteääsil
leek hele, kaugen ringin sulab jää,
pilk hõõgub, sonnun veerev põua päev
ja joobuden kõhn ajab sulge käsi.

Just sangar üllab musta mungakuue:
Vaat', sõbrad, see on valmind vaimu tee,
kuis ruumi sügavusest päikseleek,
vaim üksindusen särab, kiirgab luuen.

Kell lööb. Pilk häirit hälbib üles viivuks...
ja järsku torkab nagu ussisalv:
detsember 1., moeks-saand ball!
Ning kujutelu lendab teisil tiivul.

Ruum särav. Frakid, hülgavad tualetid.
Mulati uimav džäss ja meelisegev sekt.
Ja lubaduste, avatluste veetlik retk,
ja tantsijate graatsilised ketid.

Ja tema — õrnalt surub mehe embu,
pilk loorit, liikmeten koketerii.
Mis on üks ulguööst nõrk kumav kiir,
kui ligi heledasti loidab lembus!

Ma naeran, nutan, hüüan, karjun öhe:
Vaat', see on, vaatke, see on vaimu tee!
Külm jaaniussikese vosvorleek,
kui elu põleb nagu tulilohe!

siin loota parandust riigi või valitsuse poolt seni, kui pole kohalikest suhetest selget ja üksikasjalikku pilti. Sageli ongi ingeri ja vene külade vahelised suhted kodusemat laadi, millele igakord seaduseparagrahviga lähedale ei pääse. Küll võiks aga puhtisiklik selgitustöö ja vastav propaganda asja paranemisele palju kaasa aidata. Oleme ingeri asjus olnud viimastel aastatel nii passiivsed, et juba soomlased on olnud sunnitud oma abi pakkuma. Ei ole siis midagi hämmastada, kui ühel heal päeval tuleb tüliküsimus soomlastega Eesti-Ingeri emakeele küsimuse pärast (teataval määral see juba on toonudki mõtete erinevusi). Igatahes kui selline küsimus peaks teravamalt päevakorda tõusma, siis ei saa meie kedagi muud süüdistada kui iseennast. Ingeri kuulub eesti maa-alasse, rahvas on sama lähedane meile kui soomlasilegi, ja selle tõttu oleks juba olnud meie kohus ennemini minna sellele rahvale appi kui keegi muu. Kes aga ingeri kü-

simuse Soomes on teinud oma südameasjaks, see on soome akadeemiline noorsugu, eesotsas AKS-i ja NYKS-iga. Võtkem eeskujuna nendest ja rutakem teatud vigu parandama!

Loomulikult ei tarvitse seejuures minna soomlastega eesõiguse pärast tülitsema. Siin tuleb kontakt luua soome vastavate organisatsioonidega ja omalt poolt püüda ingeri hääks teha mis võimalik. Kõigepealt aga pidev kontakt rahva endaga ja kohapealsete sündmustega. Siis ei tarvitse meil järgmisil üliõpilaspäevil jälle üllatuda uudistest, mis sealpool lahte olid juba ammu teada.

Lõpuks veel paar sõna asja tegeliku läbiviimise kohta. Vaevalt saab siin üliõpilaskond asja ise hakata tegelikult ajama. Üliõpilaskonna esindusel on muidki ülesandeid, mis ta tähelepanu mujale tõmbavad. Küll võiks ta omalt poolt aga olla algatajaks ja selle läbiviimise usaldada mõne teise organisatsiooni kätte.

Mäletatavasti kutsuti aasta tagasi ellu Akadeemiline Rahvuslik Kultuurühing. Kas ei oleks aeg ARK-il võtta käsile esitatud ülesanded, millele hiljem võib liituda teisi samalaadilisi ja -suunalisi. Igatahes ARK kultuurpoliitilise organisatsioonina peaks küsimusest olema eestkätt huvitatud. Hõimuklubi, kes seni teataval määral huvi on tunnud ka Ingeri- ja Setumaa vastu, on ehk ülesande sooritamiseks liiga kitsapiiriline. Pealegi teame kogemustest, et klubi senini suuremat huvi on tunnud just välisõimlaste (soomlaste, liivlaste ja ungarlaste), kui oma riigis asuvate rahvakillukeste vastu. Või ehk tahetakse siingi oma programmi laiendada hakata!?

Sellega olemegi jõudnud küsimusega hõimutegevuse juurde, kuna setu ja ingeri küsimust tuleb ikkagi vaadata sama tööala tegevusväljadena. Peab otsekohe tunnistama, et meie hõimutöö kannatab, eriti viimasel ajal, tugeva ühekülgsuse all. Selle peamisi ülesandeid nähakse

Ülikooli õppejõudude arvamis-eksamitähapäevade ümberkorraldamis-küsimuses.

Juba mõnda aega on üliõpilasingkondi huvitanud ülikooli eksamitähapäevade ümberkorraldamise küsimus (s. o., et võimaldataks üliõpilastele kokkuleppel õppejõuga sooritada eksameid igal ajal ja et lisataks kolmas eksamisessioon keset semestrit).

Teatavasti pöördus Üliõpilaskonna Edustus mõõdnud aastal ka vastava märgukirjaga Ülikooli Valitsuse poole, mis aga kahjuks vähe tulemusi andis. Lähemal ajal on kavatsus see küsimus uuesti päevakorda võtta.

Ühenduses nende kavatsustega pöördus „Üliõpilastele“ toimetuse mitmete õppejõudude poole, et saada selgust nende suhtumisest eksamitähaga ümberkorraldamis-küsimusse. Esitatud küsimused olid järgnevad:

1. Kas peate rahuldavaks praegust korda eksamite tegemises?

2. Kas peate võimalikuks, et üliõpilane vastaval kokkuleppel õppejõuga saaks igal ajal eksameid sooritada?

3. Kuidas suhtute lisa-eksamisessiooni?

4. Millised hüved või pahed oleks ühenduses eksamite ümberkorraldamisega õppetöö, õppejõudude ja üliõpilaste suhtes?

Alljärgnevad vastused on toodud

küsimustele vastavas numbrilises järjekorras.

PROREKTOR PROF. DR. JUR.
J. ULUOTS.

1. Eksamite tegemise kord tuleks muuta, kui see on vajalik. Kuna igas teaduskonnas on eksamite tegemine sõltuv eriasjaoludest, siis on enne otsuse tegemist tarvilik vastav materjal.

2. Olen nõus. Eeltingimuseks aga olgu, et eksameid saab teha ainult läbikuulutatud õppeaine alal ja eksamite andmine sündigu protokollitud kujul.

3. Lisa-eksamisessiooni küsimus lahenduks juba sel teel, et võimaldataks eksameid anda kogu õppeaasta kestel. Mainitud lahendusviis on parem kui lisasessioon, sest õppetööd ei ole vaja katkestada. Olen lisasessiooniga siis nõus, kui ta teostatakse väljaspool õppeaega.

4. Õppejõududel on igal ajal eksamite korraldamisega küll rohkem raskusi, kuid uue sessiooni loomine kisuks üliõpilased töö juurest eemale sellepärast on eelistatavam esimene moodus.

USUTEADUSKONNA DEKAAN
PROF. DR. THEOL. H. B. RAHAMÄGI.

1. Teaduskonna-kogu, arutanud

mainitud küsimust, luges praeguse korra nelja eksamisessiooniga küllaldaseks.

2. Erasteel eksamite tegemist pean võimalikuks, kuid siis olgu üliõpilasel ette tuua põhjendatud motiivid.

3. Ei poolda. Järjekindlalt töötavale üliõpilasele jätkub olemasolevaist sessioonest.

4. Ümberkorralduses märgata-vaid hüvesid ei oska ette näha.

ÕIGUSTEADUSKONNA DEKAAN
PROF. DR. JUR. N. MAIM.

1. Pean rahuldavaks ja loen teda üliõpilastele hõlpsaks.

2. Ei ole võimalik. Sellelaadne eksamite tegemine ei ripu ainult kokkuleppel õppejõuga ära, vaid on ühenduses kogu süsteemiga, mis koosneb järjekorras ainet kuulamisest. Õppetöö ei seisa ainult eksameis, vaid just pidevas koostöös õppejõududega. Üliõpilastelt tuleb nõuda rohkem iseseisvat tööd.

3. Lisasessiooni pooldan vaid tingimusi, kuid kahtlen tema otstarbekohasuses. Selle tarvidus on mulle ebaselge. Lisasessioon segaks õpetegevuse süsteemi. Õigusteaduskonna seisukohalt ei saa teda pooldada.

4. Erilistel juhtumistel eksamite tegijaile vastutulek ei too kahju.

Eesti-Soome, sekka ka Ungari vahelise sõpruse süvendamises. Kui siia juure arvame veel lutsilased ja liivlased, keda aegajalt annetuste ja kingitustega peetakse meeles, siis näeme, et kogu huviala on nihkunud üle piiride väljapoole. Ingeri on jäetud Soome hoole alla ja Setumaa Samuel Sommeri hooleks. Nii see enam edasi kesta ei tohiks!

Meil on mõnikord vaieldud selle üle, kas hõimutöö on ainult romantiline liikumine, või avarduvad selle taga ka reaalsed rahvuspoliitilised sihid. Meie senise hõimutöö suund ja tegevusalad tahaksid nagu osutada sel-

lele, et nii vaidlejad kui vastuvaidlejad on teataval määral romantikud. Mille muuga siis seletada seda, et peatõmbejõud on olnud kaugematel, vähetuntud aladel, kuna oma lähimad on jäetud saatuse hooleks. Oleme korraldanud liivi ja lutsi lastele jõulupuid, oleme neid meeles pidanud kingitustega, kuid pole seejuures küsinud endalt, kas piirisetud ja ingerlased teavad rohkem oma rahvuslikust kuuluvusest kui liivlased. Kuid see on ju vana missionitöö viga! Võib-olla oleksime setude vastu olnud palju tähelepanelikumad, kui viimased oleks jäänud idapoole piiri? Nii umbes võib jä-

reldada praegustest suhtumistest oma hõimudele.

Olles küll veendunud Soome sõber ja tunnustades liivlaste rahvuslikku äratustööd, ei saa sellepärast siiski jätta kõrvaliseks oma rahvakillukesi. Kui me hõimutöö tegevusvälja kujutame sõõrina, siis peaks välis-hõimudele pühendatud tähelepanu kujutama sektoreid sel sõõril, mitte aga katma kogu vaa-tevälja. Soomlased on tagantjärele kibedalt kahetsenud, et karjala hõimule mitte varem ei pöördud tõsisemat tähelepanu. Olgu see meile hoiatuseks Setumaa ja Ingeri suhtes.

G. Ränk.

Uude süsteemi aga suhtun tagasihoidlikult.

FILOSOFIATEADUSKONNA DEKAAN PROF. CAND. PHIL. P. HALISTE.

1. Lähtudes õppetegevuse huvidest pean normaalseks praegust korda.

2. Ei poolda.

3. Lisasessiooni pooldan, arvestades raske olukorraga, milles paljud üliõpilastel tuleb töötada.

4. Õppetöö seisukohast tooks muudatused takistusi ja raskusi.

ARSTITEADUSKONNA DEKAAN PROF. DR. MED. A. LUUS.

1. Räägin vaid arstiteaduskonna kohta. Olemasolevad eksamite sessioonid rahuldavad mind täiesti.

2. Vabal kokkuleppel eksamite tegemist pean absoluutselt võimatuks.

3. Uut sessiooni ei saa pooldada. Üliõpilased loobuvad sils pidevast õppimisest ja ka praktilised tööd kannatavad.

4. Muudatustega on ühenduses pahed, et üliõpilased pole küllaldaselt ettevalmistatud ja ei ole kindlat korda eksamite tegemises.

MAT.-LOODUSTEADUSKONNA DEKAAN CAND. RER. NAT. H. RIIKOJA.

1. Olen nõus praeguse korraga.

2. Tarbekorral aga nõustun ka täiesti kokkuleppel eksamite tegemisega.

3. Lisasessiooni pean üleliigseks.

4. Head võivad tuua ainult kas praegune kord ehk eksamite tegemine kokkuleppel.

LOOMARSTITEADUSKONNA DEKAAN DR. MED. VET. E. ROOTS.

1. Teatavad muudatused on võimalikud, kuna need pole koormavad ka õppejõududele. Tarvilik on tasakaal. Õppejõud peab saama võimaluse teaduslikult töötada. Teisest küljest tarbekorral dekaani ja õppejõu nõusolekul võib kokkuleppel eksamite tegemist lubada.

2. Igal ajal vabal kokkuleppel eksamite tegemise kohta ei tea vastata, kuna ma pole kindel, kas ülikooli seadus seda lubab.

3. Lisa-eksamisessiooni vastu pole mul isiklikult midagi. On ükskõik, kas üliõpilasi varem või hiljem

eksamineerida, sest nende teadmisi kontrollida tuleb ikka.

4. Uus kord tooks üliõpilastele paremusi.

PROF. M. SC. P. KOGERMANN.

1. Rahuldun praeguse korraga.

2. Ei pea soovitavaks, sest alaline kokkuleppel eksamineerimine segab tunduvalt õppejõudude teaduslikku tööd.

3. Lisasessiooni pooldan, sest kui ta korraldatakse kevad-pühade aegu, ei too ta suuri lisakoormusi õppejõule, kuid aitab küll üliõpilaste õppetegevust kiirendada.

4. Muudatused tooks paremusi õppetöö edukuses ja kiiruses.

PROF. DR. MED. K. KONIK.

1. Praegune kord tundub mulle sümpaatsem.

2. Kokkuleppe-kord tekitab professori ja üliõpilaste vahel arusaamatusi. Äraütlemist eksamivõimaluse andmisest võidakse lugeda isiklikuks jne.

3. Uut sessiooni semestri keskel ei poolda. Ta on õppetöö käiku segav.

PROF. DR. PHIL. H. KRUUS.

1. Kogemused näitavad, et praegune kord on rahuldav nii õppejõududele kui ka üliõpilastele. Erandid üldisest korrast dekaani nõusolekul on ka nüüd lubatud.

2. Vaba kokkuleppe kord tooks õppejõududele ehamugavusi. Ajaloo üliõpilaste suhtes pole aga raskusi.

3. Kolmas eksamisessioon kevadsemestril on täiesti vastuvõetav.

4. Muudatused tooks õppejõududele lisakoormatusi. Uut lisasessiooni tuleb eelistada vaba kokkuleppe võimalusele.

PROF. MAG. JUR. M. KURTŠINSKI.

1. Praegune kord on eluline. Ta võiks muutmisele tulla ainult nende õppejõudude suhtes, kellel on vähe eksamineeritavaid.

2. Õppejõudu, kellel on palju üliõpilasi, koormab liialt vaba kokkuleppe võimalus. Teiseks toob see eksamineerivale õppejõule raskusi. Üksikult eksamineerimise juures on raske üles seada keskmist normi, mille abil hinnata eksamineeritavate teadmisi. Võib tulla eksitusi hinnanguis.

3. Lisasessioonile on raske vastu tulla, kuna see takistab loengute pidamist. Üliõpilased valmistuvad nõnda vaid eksamitele ja ei õpi. Ülikool pole siis mitte õppeasutus, vaid on eksamineerimise instituut.

PROF. DR. AGR. P. KÖPP.

1. Kõneldes eksami tähtaegadest, pean toonitama, et selles asjas tuleb arvestada esijoonese üldise õppetöö korraga. Praegune eksamite korraldus on kooskõlas selle korraga ja sellepärast pean seda rahuldavaks.

2. Pean kõige otstarbekohasemaks võimaldada eksamite tegemist 4 korda aastas. Ei poolda lisasessiooni sellepärast, et see segab pidevat õppetööd.

3. Vaba eksamivõimalust ei saa pooldada põllumajandusteaduskonnas, kuna on rohkesti sunduslikke laboratooriumide ja katsejaamade harjutusi. Selline soodustus tõmbaks üliõpilased paratamatult eemale praktilistest harjutustest ja laboratooriumid seisavad asjatult kinni. Väljaspool tähtaega eksamite tegemine võiks arvesse tulla ainult vanemate kursuste üliõpilaste suhtes, kes on juba lõpetanud laboratooriumide tööd. Esimesed kaks kursust ei saaks kõne alla tulla.

4. Pean praegust korda vastuvõetavaks ja ei leia põllumajanduse teaduskonnale selle korra muutudes mingisuguseid paremusi.

PROF. CAND. RER. OECON. N. KÖSTNER.

1. Rahuldun praeguse korraga, kuid ei eita ka, et parandused on võimalikud.

2. Kokkuleppel eksamite tegemisega nõustaksin.

3. Lisa-sessiooni ei saa pidada soovitavaks.

PROF. DR. AGR. J. MÄGI.

1. Üldiselt rahuldun olemasoleva korraga. Soovitavaiks ei pea sugugi kirjalikke eksameid.

2. Ei poolda, kuna kokkulepete läbiviimisel võib tulla soovimatuid arusaamatusi. Sellelaadset eksamite tegemise võimalust peaks lubatama ainult erakordselt.

3. Lisasessiooni pooldan. Võiks määrata veelgi rohkem kindlaid eksamite terminisi.

4. Tihedam kindlaks määratud tähtpäevade hulk ei too õppejõududele palju lisavaeva ja on ka üliõpilastele kasulik. Igal ajal kokkulepped aga segaksid väga õppejõude nende töös.

PROF. PH. D. J. PIIPER.

1. Isiklikult olen rahul praeguse korraga, sest õppejõududel on parem, kui eksamid on koondatud kindlatele tähtaegadele. Üliõpilaste seisukohalt on muidugi parem, kui oleks rohkem eksamivõimalusi. Oma üliõpilaspõlvest mäletan, et oli päris hea, kui oli võimalik eksameid sooritada pea iga kuu lõpul, niisugune kord maksis ajuti Peterburi ülikoollis.

2. Olen alati valmis üliõpilastele vastu tulema ja eksamineerima ka väljaspool tähtaegu, kui saadakse dekaani nõusolek.

Üliõpilaste töö kergendamiseks olen seni korraldanud iga nädal väljaspool tunnikava kahetunnilisi kollokviume. Sel viisil on ettevalmistus eksamile kergem ja toimub alalise kontrolli all. Kollokviumi hinnangud võtan eksamil arvesse ja siis eksam kujuneb õieti ainult formaalseks toiminguks. Niiviisi on minu arvates õppetöö tagajärjed kõige paremad, päälegi ei närvitse üliõpilased eksamil ega veeda unetuid öid eksami eel.

3. Uue eksamisessiooni loomine ei ole vist küllalt otstarbeline, vähemalt mul pole praegu selge, mis paremusi see kaasa tooks.

Kui leitakse mõni parem eksamikorraldus, mille tõttu tõuseb õpetegevuse produktiivsus ja kui üliõpilased saavad sel teel vähema aja ja jõu kuluga parema ettevalmistuse, siis ei taha ma selle teostamisele kaasaaitamisest oma mugavuse ja rahu nimel mitte ära öelda.

PROF. A. PIIP.

1. Üldiselt arvan, et praegune eksamikorraldus meie teaduskonnas peaks rahuldama ka üliõpilasi, sest eksamisessioone on nüüd neli, vene ajal oli üks, ka Ameerikas on ainult üks, kuid neil on semestri kestel kollokviumid. Pääle selle on meil võimalus ka semestri keskel eksameid sooritada dekaani loal, kui on olemas teatud põhjendused, nagu tee-

nistus, kui on juba loengud kuulatud jne.

2. Isiklikult ei ole semestri keskel kellegi üliõpilase eksamineerimisest ära öelnud, ka varem alati mitte, kui see ametlikult ei olnudki lubatud. Üldiselt peab ütleva, et semestri keskel eksamit sooritada on raskem, siis peab lihtsalt teadma. Harilikult käisid üliõpilased mitu korda ees, varemalt ei tarvitsenud igakordseid tagajärgi (non sufficix) ametlikult märkida, nüüd, kus see kord ametlikuks tehtud, ei saa enam tagajärgi märkimata jätta.

3. Uuest lisasessioonist ei looda paremust, see annaks ikkagi vähe, ainult paar päeva eksamivõimalusi. Pooldan seesuguseid liikuvaid lisasessioone, nagu need praegu väljakujunenud. Minul on igal semestril olnud seesuguseid lisasessioone, ka käesoleval semestril olen umbes kümme üliõpilast semestri jooksul eksamineerinud.

PROF. DR. MED. A. RAMMUL.

1. Teatud parandused on tarvilikud.

2. Kokkuleppel eksamite tegemine võib kutsuda esile rahulolematust ja sünnitab segadust.

3. Lisa-eksamisessiooniga nõustun. Lihavõtte pühad tuleksid aga Rahvasteliidu kalendri järele kindlalt fikseerida. Praegu on nad liialt kõikumavad.

PROF. CAND. PHIL. K. RAMUL.

1. Praegune kord, mil on võimalik dekaani loal igal ajal eksameid teha, peaks ju kõiki rahuldama.

2. Erateel eksamite tegemiseks võib vastu tulla vaid see õppejõud, kel on vähe õpilasi, kel on palju — see ei saa. Võiks aga ka määrata iga nädal üks kindel päev eksamineerimiseks.

3. Lisasessiooni võimalusele ma täiesti vastu pole. Ta toob aga enesega teatud raskused, takistab seminaritöid jne. Semester ei tohi ajaliselt lisasessiooni tõttu kannatada. Õppetöö peab siis mais hiljemini lõppema.

4. Õppejõudude seisukohast uus kord raskusi ei too, kuid üliõpilaste töö kannataks selle all.

PROF. DR. PHIL. A. SAARESTE.

1. Praktiliselt loen nelja sessiooni heaks, põhimõtteliselt võiks aga vastu tulla. Eksamite tähtpäevade sagedus oleneb ära ka õppejõu töö koormatusest. Kel vähem õpilasi, võib sagedamini eksamineerida.

2. Kokkulepet pooldan, kuid aeg peab olema kindlaks määratud kas iga nädal teatud päeval või kuu alul.

3. Kui lisasessioon tuleb lihavõtte-pühadega ühenduses, siis pole selle vastu midagi.

4. Uus süsteem minu arvates pahesid ei too.

PROF. DR. MED. VET. K. SARAL.

1. Pean loomulikuks.

2. Kokkuleppe võimalust olen ikka pooldanud ja alati tarvitanud.

3. Lisasessiooni tarvidus langeb ära kokkuleppe tõttu. Ta kisuks üliõpilasi õppetööst eemale.

4. Muudatus enesega pahesid kaasa ei tooks. Hüve seisab selles, et on võimalik vastu tulla üliõpilastele, kel see vajalik.

PROF. DR. MED. K. SCHLOSSMANN.

1. Mina eksamineerisin väljaspool sessiooni igal laupäeval. See aga keelati mul ära. Ma ei poolda kindlaid sessioone. Üliõpilastel kuhjuvad siis eksamid kokku, ettevalmistus on halvem ja ka vastused.

2. Kauplemise teel kokkulepet ei poolda. Eksamineerin iga nädal teatud kindlal päeval.

3. Lisasessioonid on tarvilikud. Praegu kuhjub väga palju üliõpilasi ühele sessioonile. Eksam on siis õnnemäng.

4. Sessioonide sagedus tooks enesega kaasa selle hüve, et eksamitel vastused paraneks. Loengute alatise kuulamise tarvidus on praegugi veel päevaprobleem ja lahendamata.

PROF. MAG. THEOL. O. SILD.

1. Usuteaduskonna seisukohalt loen rahuldavaks eksamineerimist ainult poolaastate lõpul.

2. Ei pea soovitavaks. Kui on mõjuvad põhjused, siis teaduskond arvestab nendega ja tuleb vastu.

3. Lisasessiooni suhtum eitavalt. Tema järele pole erilist tarvidust.

Jooni meie üliõpilaspoliitikast.

Taimelava, millest võrsus eesti üliõpilane, on sootuks erinev vanade kultuurrahvaste omast. Üliõpilane meil kasvas koos rahva kultuurilise tasapinna tõusuga. Mõõdunud sajandil „need valgustatud pead“ olid eranditult rahva teenistuses. Kõik üritused, olgu need laulupeod, seltside loomised, kultuurhoonete rajamised, leidsid agaramaid kaasalööjaid üliõpilasnoorus. Isegi väljaspool Tartut asuvad organisatsioonid nagu Peterburi Eesti Üliõpilaste Selts, korporatsioon Vironia ja Riia E. Üliõpilaste Selts Riias veel sajad vahetusel andsid oma tööjõudu, kuigi maa omas juba teatud kaadri haritud tegelasi. Et üliõpilaspere oli arvuliselt väiksem ja seisis rahva teenistuses, siis jäi tal vähem mahti oma sisemise organiseerimise töö edendamiseks. Tihe side küla ja vallaga hakkas aga maailmasõjaeelsetel päevil nõrgenema, andes maad arutuile sisemistele organiseerimistülidele ja oma olukorra valgustamise püüdele rajatud ankeetidele, mis küll jäid tulemusteta. Vabadusvõitluses küll üliõpilasnoorus näitas veel kord, et tema ja rahvas on üks—järgnevalt aastakümnel aga tekkis lõhe rahva ja üliõpilaskonna vahel seda inten-

siivsemalt. Rahval nagu kadus usk oma haritud poegadele kui tulevastesse juhtidesse. Üliõpilaskond ise oma sisemiste intriigidega ja pealiskaudse lõbukultuuri silmapaistva harrastamisega aitas selleks kaasa, et temast seltskonnas süvenes alahindav vaateviis. Meie avalikus elus senini küllaltki kaaluv olnud üliõpilaspere suruti tahaplaanile — akadeemiliste müüride vahele ja ta pidi maad andma hoopis teistele teguritele. Miks? Üliõpilane oli jätnud nõudmised endiseks, ent polnud tahtnud kohustuste suurenemisega kaasa sammuda. Üliõpilaskond hakkas moodustama enesest härrasmehelekku isoleeritud eliiti. (Rahva laiem hulk oli, pealesõjaaegsesse lõbukultuuri keerisesse sattunud haritud poegadele nagu mingiks tagamaaks, kust tuli hankida materjaalseid tulusid suurte kulude katteks.) Tekkis olukord, nagu peaksid riik ja rahvas hoidma ringkonda, kes elab vaid „kõrgemaile huvidele“.

Pealesõjaaegne lainetus aga vaibus temast iseenesest väljakasvanud tegurite mõjul. Viimaste aastate raske majanduslik surutis on üliõpilasperele vajutanud tagasihoidlikkuse pitseri. Olukord ise on viinud üli-

õpilase rahvale lähemale, sest rahva hädad kujunesid ka tema hädadeks. Need tervenemise tundemärgid avaldusid ka selles, et päevakorralt taganesid sisemised võimuküsimused hoopis elulisemate probleemide ees. Katsumised, mis tabasid üliõpilaskonda just majanduslikul alal, viisid omaabi ettevõtete intensiivsemale tööle rakendamisele. Iseenese aitamise probleem üliõpilaskonnas on andas põleva päevapoliitilise tähenduse. Imnesid ka märgid, mis näitasid, et tülitsev ja killunenud üliõpilaskond on nõrk oma kavatsuste elluviimisel. Üliõpilaskond, kes oli unustanud oma osa endise „kultuurilise missionäriina“, hakkas sirutama katsesarvi, et vanu positsioone taas vallutada. Asjaolu, et üliõpilaskond pole sisemiselt tugevalt organiseeritud väljaastumisvõimeline tervik, annab end tunda.

Teiselt poolt püüdes aga kontakti luua rahvaga, leidis üliõpilaskond enesel ees rea uusi tugevaid üksusi — poliitiliste erakondade näol. Näis avanevat vaid üks võimalus — erakonna kaudu rahva juurde. Olla nagu tänapäeva prantsuse üliõpilased „lähedas seoses poliitiliste parteide teooriatega ja tugevalt mõjustatud parteide poolt“, või jääda inglise üliõpilase tasemele, kelle mõtteilma „on vallanud ainult tulevasele elukutsesele ettevalmistumine ja võimalikult hea seisukoja kindlustamine pärast ülikooli lõpetamist.“ (E. Barner.)

Need suunad aga kumbki polnud üliõpilasperele vastuvõetavad ja kalduti teele, millest kirjutab dr. W. Reusch „I. S. S. Annaalides“: „Ühissaksaline rahvusteadvus on noorusele saanud Saksas ja Austrias endastmõistetavaks. Ei ole ühtegi saksa üliõpilasorganisatsiooni, kes mitte ei püüaks „suur-saksluse“ poole. Meie ei saa küll rääkida „suur-eestlusest“, kuigi hõimutöö programmis on lutsilased, liivased, ingerlased jne. Eesti üliõpilaskonna sisepoliitilise suuna märkijaks sai

r a h v a s i u s .

Eesti üliõpilaskonnal on aeg deklarereida, mida tema mõtteb, mida tema tahab. On vaja kindlat pro-

4. Muudatused takistaksid tööd ja suurendaksid korratust.

PROF. MAG. PHIL. G. SUITS.

1. Praegust korda ei pea rahuldavaks. Filosoofiateaduskond tahaks näha semestris kolm eksamite sessiooni.

2. Kokkulepet ei saa pooldada. Kui eriti tungiv vajadus — siis võib vastu tulla.

3. Pooldan.

4. Lisasessioonide tõttu tuleks ülikoolis tööd pikendada.

PROF. CAND. HIST. P. TREIBERG.

1. Praegune kord on normaalne ja vastab õpetegevuse iseloomule.

2. Vabal kokkuleppel eksamite tegemist ma ei poolda. Erandeid võib teha vaid olulistel põhjustel.

3. Lisa-sessioon on tarvilik. Eriti tuleb teda nõuda viimaste eksamite

tegi jaoks. Maikuus on ülikooli lõpetanuile kutseksamid. Lõpuksamite tegemine märtsi või aprilli sessioonil annaks inimestele võimaluse kohe kutset saada. Muidu võivad nad kaotada kuni üks aasta oma ajast.

4. Muudatusega on ühenduses see hüve, et stuudium muutub paindlikumaks. Pahena tuleb aga märkida seda, et pidevad praktilised tööd kannatavad.

PROF. DR. MED. A. VALDES.

1. Praegust korda pean rahuldavaks.

2. Aine ärakuulanuile võib anda kokkuleppe võimalus.

3. Lisasessioon oleks mõeldav nende tarvis, kes aine on läbi kuulanud.

4. Muudatused tooks arstiteaduskonnale halvenemist. Pidev töö saaks takistatud.

Uusi doktoreid.

Dr. med. Maks Tiitso.

Dr. jur. Artur-Tõeleid Kliimann.

grammi. Nõnda märgivad tänapäevase üliõpilaskonna sisepoliitilise arengu suundi kontakti otsimine rahvaga ja sisemise võimu kõvendamine. Kitsad olud on hävitanud illusioonid ja üliõpilaskond peab ise enesele kätte võitlema seisukohad. Eluruumi kitsus sunnib ridu koomale tõmbama. Jälgides üksikute suuremate rühmade töökavasid leiame seal laialipaisatult rea programmiliste läkituste algeid. Eesti Korporatsioonide Rühm XI Edustuse valimistel teatab:

„Erilist tähelepanu tuleb pühendada rahvuskultuurilistele küsimustele. Tänavu-aastast algatust, rahvusliku kõnelennu teostamist, tuleb jätkata palju laiaulatuslikumalt. See aitaks tasandada valitsevaid teravaid vahakordi, viiks üliõpilased lähemale rahvale ning külvaks optimismi edaspidiseks edasikandvaks tööks.“

Üliõpilasseltside Rühm tahab Edustuse tegevuse kaudu aidata elustada ja õhutada kõiki üliõpilaskonna vaimseid liikumisi, sellejuures kindlasti hoidudes erapoolikusest üksiku mõtteviisi kasuks või kahjuks, eriti kindlalt aga eitades poliitilise võitluse toomist üliõpilaskonda. Edustuse tegevus peab väljaspoolgi esindama Eesti Üliõpilaskonna vaimset ning jõulist tahet solidaarselt kaasa töötada üldistes rahvuskultuurilistes

üritustes. Mitte ainult tühise representeerimisega, vaid jõukohase kaasabiga peab üliõpilaskond elama ühes meie rahvuse mured ning rõõmud.

Üliõpilaskond ei taha sammuda n. n. puht-politika sõiduvette. Üliõpilaskond on oma põhikirja alusel juba apoliitiline ja ka enamiku üliõpilaskonnade põhikirjades leidub märkusi poliitika sissetoomise eitamise kohta. Selles küsimuses seisukohta võttes lausub Eesti Korporatsioonide Rühma töökava: Kindlalt tuleb eitada poliitika sissetoomist Üliõpilaskonna Edustusse, mis paratamatu juhul, kui sinna pääsevad radikaalsed ringkonnad, kes end teine kord demokraatsuse sildi taga varjavad.

Üliõpilane olgu teadlik ent passiivne meie erakondade poliitika suhtes. Eesti üliõpilaskond aga otsib enese sisemisest struktuurist tingitult oma võitlusvälja. Üliõpilaskond saagu meie rahvusliku ja kultuurpoliitika eestvõitlejaks. On kujunemas ja võrsumas uus termin

Üliõpilaskonna poliitika.

See poliitika on rippumatu kõigist erakondadest ja ei tegele üksi puht-akadeemiliste küsimustega, üliõpilaskonna siseelu probleemidega, vaid rajab ka laiaulatuslikud sihtjooned meie hariduspoliitikas ja avalikus elus.

EKR. omas erilises läkituses Tartu Üliõpilaskonna Edustuse tegevuse kohta seab ülesse järgmised nõuded ning sihtjooned:

1. Tõsta ja süvendada rahvustunnet ja rahvuslikku ning riiklikku teadvust Eesti üliõpilaskonnas, akadeemilistes ringkondades ning kogu rahva keskel. 2. Kõige kindlamalt seista Eesti riikliku ja kultuurilise iseolemise eest, neid põhimõtteid selgitada rahva keskel, sellekohaseid ideid süvendada enese seas ja igal pool ning võidelda neid takistavate asjaolude kui rahvusliku leiguse vastu.

Üliõpilaskonna poliitika, s. o. rahvus- ja kultuuripoliitika seisukohalt tuleb vaadata ka viimase aja üritusi: ülesastumisi „eraakadeemia“ puhul, Tartu ülikooli eestikeelseks muutmise nõuet, Rahvusliku Kultuurihingu loomist ning rahvuslikku kõnelendu. Praegu, mil kõikjal on märgata rahvusliku renessansi tundemärke, peab üliõpilaskond ütleva oma sõna. Ei tule heituda sellest, et poliitilised erakonnad on sirutamas oma katsesarvi rahvusluse järele ja on võtnud selle sõna lõkklausena ja propaganda vahendina oma programmi. Üliõpilaskond peab selge sõnaga deklareerima, et see on tema poliitika.

Avaliku tegevuse kõrval ootab üliõpilaskonna poliitikat ka rida tihedalt ülikooli ja akadeemilise eluga seotud probleeme. Nende hulgas võiks märkida õpperaha alandamise nõuet, kuna igaüks on õigustatud akadeemilisele haridusele ja majanduslik tsensus ei kõlba haritlaste piirajaks. Edasi nõuded, et revideerimisele võetakse eksamite tegevise kord, et õigus- ja majandusteaduskonna õppetöö muutuks intensiivsemaks ja läheneks rohkem praktilisele elule. Ümberkorraldamist nõuavad ka ülikooli ja mitmesuguste asutuste poolt antavad stipendiumid. Stipendiumid, mis praegu tunduvad lihtsalt kingitustena, tulevad muuta tagasimaksetavaiks ehk pikaajaliseks õppelaenuks.

Siia juurde võib veel lisada üliõpilaskonna tervishoiu ja majandusliku isetegevuse ning tööpuudusega võitlemise probleeme.

Sellele mitmekesisele tööväljale asumisel täie energiaga on aga eel-

tingimuseks tugev ja ühtlasi funktsioneeriv organisatsioon. Siin kerikibki ülesse üliõpilaskonna sisepoliitika teine nõue

üliõpilaskonna sisemise võime kõvendamine.

Meie ei tohi unustada, et eduka töö pandiks on tugev ühtlane väljaastumisvõimeline organism. Praegu on üliõpilaskond aga killustatud olekus. Üliõpilane üksikindiviidina on jäänud vähe tähtsaks. Üliõpilaskond kui tervik ei saa enam arvestada üliõpilase kui isikuga, vaid tal on tegemist organisatsioonidega. Praegu tegelikult üliõpilaskonnade esindajate kogu määrab ära, kas üks või teine üritus õnnestub või mitte. Üliõpilaskond on seega nõrgal alusel seisev suurte gruppide koondis. Tal puudub reaalne jõud.

Tervikliku üliõpilaskonna nõue on aga üliõpilaskonna poliitika aluseks.

Sellest on aga vähe. Üliõpilaskond kui tervik peab leidma võimalusi organisatsioonide vaheliste väheste erinevuste nivelleerimiseks, et teha ruumi tihedamale sidemele ja seetõttu ka ise muutuda tugevamaks.

Esimese nõudena tuleb küll ülesse seada alalise keskkoha loomist üliõpilaskonna poliitika juhtimiseks. Edustuse koosseisu kiire vaheldumise tõttu on kogu tegevus muutlikul alusel. Vanad lahkuvad ja uued teadmatuses kordavad tihti juba enne tehtud vigu. Üliõpilaskonna poliitika on üksikute tegelaste meelevald all. Sihtjoonte fikseerimise kõrval oleks vajalik erilise juhtiva isiku kas või

Üliõpilaskonna teadusliku sekretäri

ametisse palkamine. Nõnda suudaks üliõpilaskond oma poliitikat koordineerida.

Teiseks peab rohkem tähelepanu omistama tugevamale kontrollile alaorganisatsioonide üle ja tsentralisatsioonile. Tihedama sideme loomist tuleks just rõhutada Akadeemilise kooperatiiviga kui üliõpilaskonna majanduslike ettevõttega ja Akadeemilise Rahvusliku Kultuurühinguga, kui üliõpilaskonna

Uusi doktoreid.

Dr. jur. Ernst Ein.

Dr. pharm. Hermann Paris.

poliitika ühe — aktiivsema — osa teostajaga. Siin kõrval tihedam koostöö, silmas pidades just teaduslikku ala, ülikooli juures tegutsevate arvukate akadeemiliste seltsidega peaks kuuluma ka programmi. Akadeemilised seltsid suudaksid täiendada „teaduslike lektoritena“ üliõpilaskonnades seni söödis olnud külge vaimilisel alal. Üliõpilaste osavõtt meie akadeemiliste seltside juhatustest ja liikmeskonnas on senini juhuslikult sündinud. Teaduslikud seltsid juba oma ostarbalt on määratud ka üliõpilaste teenistusse ja üliõpilaskond võiks siin koostada kindla süstemaatilise kava tihedama sideme ellukutsumiseks.

Mis aga puutub üliõpilaskonnade üksteisele lähendamisse, siis on siin tegemist hoopis raskema ülesandega, sest iga üliõpilaskonnas on hoiab oma pisikestest erinevustest nagu „pühast pärandusest“ kramplikult kinni. Üheks relevants tötab üliõpilaskonnal kujuneda siin küll üldise aukohtu-korra läbiviimine ja vastava üliõpilaskondukohtu instantsi loomine, kuna üliõpilase põhimõtteks peab ju olema respektierida, ja enesevääriliselt austada igat akadeemilist kodaniku. Vajalikuks tuleb lugeda ka tugevama kontrolli teostamist uute asutatavate üliõpilaskonnade

üle, et kindlustada üliõpilaskonna autoriteeti. Eesti üliõpilaskonna loomisaastail sooviti, et Tartu Üliõpilaskonnal oleks koos ülikooliga nagu Riia C! C!-1 laialt ulatuslikum veto teostamise õigus loodavate uute organisatsioonide ülesastumise suhtes. See samm pidurdaks ka meie organisatsioonide uputuses elujõuetute rühmituste loomist.

Nõnda sisaldab üliõpilaskonna poliitika õieti kolme elementi — rahvaga, omaaega ja tugevama võimuga ühenduses olevaid küsimusi. Rahvus- ja kultuurpoliitika seisukohalt kitsamas mõttes vaadatud on omaaega ja tugevama võimuga küsimused eeltingimuseks esimesele. Üliõpilaskond end sisemiselt, nii majanduslikult kui ka organisatsioonilt kõvendades, omab need tunnused, et ta võib avalikul tegevusväljal kaaluka ja mõduandva tegurina ülesse astuda.

On ju selge, et tänapäeval on rahvus- ja kultuurpoliitiline tegevusväli muutunud. Üliõpilaskond peab kasutama uuele olukorrale kohandatud võitlusvõtteid. Vabale rahvale ei tule enam jutustada vabadusest, vaid teda tuleb õpetada oma vabadust otstarbekohaselt kasutama. Kaasalöömine kõigile üldrahvalikele algatustele, sõnarelva ja kirjatähega rahva uhkuse ja enesetunde

Mõtteid meie kehalisest kasvatuses E. Idla kooli esinemise puhul Tartus.

Kehaline kasvatus on tänapäeval kooli kui ka seltskondliku kasvatuses päevaküsimuseks, mis iga aastaga muutub nähtavamaks ja sundivamaks. Veel 10 aastat tagasi kehaharjutusi vaadeldi kui mingit lõpetatud süsteemi, kui mingit tehnilist ala. See oli suurte kehalisekasvatuse pedagoogide järelkäijatele pine ajajärk. Oldi arusaamisel, et koolilõpetanu peab oskama pisut laulda, joonistada ja „turnida“ ja ehitati selles vaimus süstemaatilised harjutused; nii tekkis koolitoolruga kaetud võimlemine. Võimlemisseltsides see liikumine võttis teise suuna. Siin maksis soov saavutada võimalikult kõrget virtuositeeti; tekkis saavutusvõimlemine loendamatu „leivanumbritega“ partel, rekil, rōngastel, hobusel ja teistel riistadel. See suund võrsus oma ajast ning seoses üldise tehnikarenguga. Saavutusvõimlemise tõrjus uuemal ajal kõrvale sport, mis tekkis inimese vaistlikust tungist vastukaalu luua igavesele kindistes ruumides istumisele, kirjutuslaua taga küürutamisele. Kõrvuti spordiga tekib kehalises kasvatuses

uus suund, mida tabavalt „väljendusliikumiseks“ on nimetatud. See tantsuiseloomuline võimlemine evib eesmärgi: vabastada igas kehas peituvaid liikumisetundeid.

See lühisõnaline visand kehalisest kasvatuses näitab, et võrdlemisi lühikeses ajavahemikus meie kehaline kasvatus on käinud põhierinevate kehalise kujunemise ideaalide järele. On päevaselge siit, et nendel, kes oma ülesandeks seadnud kehalise kasvatuses viimise rahva hulka, tuleb enne kõiki kindlaks määrata kool, kehakasvatuse kindel suund, mis ei tohi kalduda äärmustesse ega olla mingi „umbkaudu kobamine“. Mida siis võtta eeskujuks? Selle küsimuse käsitlemisel peab silmas pidama, et kehaline kasvatus nii kui kunst ja kultuuri on kestvas muutuvuses ning ei võimalda püstitada midagi lõplikku, midagi igavestimaksvat. Tuleb lähtuda praegusest ajamomentist, tuleb kaaluda, mida vanaajast, mida viimaste päevade paljust uudest saab pidada väärtuslikuks meile, et seda meie oludekohaselt välja kujundada ning edasi kujundada.

Selle juures on meil kaks juhust. Üks on Plato põhimõte: „gümnaстика on lihtne“; teise juhise annavad keha enese kujunemisseadused. Sinna kuuluvad: organite tublidus, kere liikuvus, lihaste ja lõpuks värskes õhus liikumine, mis on kehalisele kasvausele otsekoheseks kohuseks.

Elame ajajärgul, mil ei vaielda enam kehalise kasvatuses tähtsuse üle, aga ka ajastul, mil kehalisele kasvatusle suhtutakse lubamata passiivselt. Laiemad rahvahulgad ei tea midagi kehalisest kasvatuses, vajavad aga kehalist kasvatust täna enam kui kunagi ennem. Seepärast on teiseks tähtsaks kehalise kasvatuses ülesandeks: muuta kehaline kasvatus rahva sisemiseks tõekspidamiseks, viia kehaline kasvatus meie kodudesse.

Teeme kokkuvõtte: Kui tahame rääkida kehalise kasvatuses uuestsünnist meil, siis peab olema 1) meie oludele ja inimmaterjalile kohandatud kool ja 2) kehaline kasvatus tuleb viia rahva hulka.

Peab tähendama, et need mõle-

tõstmine, informatsiooni levitamine omariikluse tarvilikkusest ja hüvedest, usu kasvatamine meie juhtidesse ja haritlaskonnasse — need kõik on üliõpilaskonna politika tegevusalad.

Üliõpilaskond ei tohiks tahta olla mitte mõni heategev selts, kes vaid õpetab altruistlikest tunnetest aetuna, vaid sellega, et muutes rahvast teadlikumaks, kõvendab ta ka oma olemasolu alusmüüre ja loob soodsama õhkkonna tulevasele haritlaskonnale tegutsemiseks. Koos nendes oma liikmete näol kogu rahvast, kõikidest kihtidest ja klassidest on üliõpilaskond rahva tõusva haritlasgeneratsiooni esinduskoda. Isikute kaudu on võimalik laialdasem otsene kontakt rahvamassidega. Seda võimalust tuleb üliõpilaskonna poliitika seisukohalt silmas pidada ja senisest rohkemal määral õhutada üliõpilasi isetegevusele oma lä-

hemas ümbruskonnas. Kohaliku haritlaskonna mõjust eriti maal oleneb vägagi palju inimeste suhtumine kultuur-, muinsusvaradesse jne. Et kogu tegutsemine avalikkuses ei kannaks juhuslikkuse pitsertit — selleks on vajalik üliõpilaskonna eluavalduste kindlakäeline juhtimine. Üliõpilaskond peab praeguse otseselt rahvuspoliitilistele küsimustele pühendatud organisatsiooni Akadeemilise Rahvusliku Kultuurühingu enesega lähemalt siduma ja ka omalt poolt looma komisjoni või toimkonna, kelle ülesandeks oleks üliõpilaskonna poliitika tegelik juhtimine. Üliõpilaskonna välisloimekond on liialt välissuhtetega seotud ja selle tõttu otstarbetu teda koormata puht sisemaaliste ülesannetega. Juhtiva ja teostava keskkoha nõudest ei saa aga mööda minna. Tema kaudu peaks minema ka lähem kontakt üliõpilaskonna rohke-

arvulise vilistlasperega, kes liitunud üliõpilaskonnaga. Vilistlaspered kaasaabi suurt tähtsust laialt ulatunud ülesannete, nagu rahvusliku ülemaalse kõnelennu, meie avaliku elu nähetega ühenduses olevate üliõpilaskonna protesti avalduste jne., läbiviimisel pole põhjust siinkohal eriliselt alla kriipsutada. Juhtiv keskkohat aitab ka selleks kaasa, et hoida meie üliõpilaskonna poliitikat erakondade mõjuvalla alla sattumast.

Nõnda on tänapäeva üliõpilaskonna arengujooned suunatud enese sisemise olukorra parandamisele omaabi kaudu, lähedale kontaktile rahvaga ja nende mõlemate suunade eeltingimuseks on organisatsiooni ja võimu kõvendamine. Esirinda tuleks aga tõsta sideme leidmine rahvaga, sest selle kaudsed mõjud ei jää tulemata ka teistel üliõpilaskonna tegevusaladel. *Edgar Saks.*

mad põhimõtted on ÜENÜ Tallinna Võimlemise Instituut seadnud oma tegevuse aluseks. Esinemisõhtu „Vanemuises“ 16. skp. näitas meile võimlemist, mida vajavad meie poisid ja tüdrukud, meie naised ja mehed. Ei nõua see võimlemine kulkaid võimlemistarbeid ega võimlatevõrku, vaid laseb end rakendada murul samahästi kui võimlas. Näib, et on loodud meie nõuetele vastav kool, mis suudab igapähele anda tugeva sobiva ja hädatarvilise kehalise hariduse, mille kaudu ülesse seatakse keha loomuolukord, luuakse tasakaal kehalise ja vaimlise vahel, kasvatatakse tahet iseloomu ja enesedistsipliini, et Eesti tulevik saaks tervemaks, jõulisemaks värskemaks ja elurõõmsamaks.

Milles seisab siis Idla kool, mille alusel Tallinna Võimlemise Instituut töötab? Mulle näib, et see on eklektiline kool, mis õnnelikult on ära kasutatud teiste koolide häid külgi. Nii on dūnaamiline moment, mis seda kooli iseloomustab, võetud Bodé'lt ja Saban'ilt (hüpped, jooks, pöörlemine, sulav joon). Selle kõrval leiab tugevat rõhutamist staatiline moment, juhitakse tähelepanu anatoomiale ja psühholoogiale, koos sellega kriipsutatakse alla ka evolutsioonilist momenti, mille sihiks siluda looduse vigu ja toetada keha loomulikku kujunemist (Rootsi võimlemine, pr. Mense-dieck'i kool). Lõpuks Idla kool rõhutab rütmilist elamust (Dalcroze ja Bodé eeskujul) ning biosi laiemas mõttes: harrastades vabaõhu-võimlemist ning rõhutades valguse ja õhu tarvet. Tuleb tunnistada, et Idla kool on leiutanud kõigiti õnneliku sünteesi, mis kohane meie oludele ja võimalustele, mis vastab ülaltoodud keha kujunemise-eadustele ja lihtsusenõudele, mis teiselt poolt on huvitav ja suudab rahul-

Idla naisvõimlejad.

dada ka narjutusest osavõtjat en-nast.

Idla kooli hää külg on veel selles, et ta kehakultuuri enam artifikaalsetele vormidele, tantsule ja spordile, suudab olla tubliks ja kohaseks eelkooliks. Teame, et sport ilma võimlemiseta pole mõeldav. Sest sport nõuab aluseehitust, nõuab baasist. Seda annab võimlemine.

Meie sportlaste iseloomustav viga ongi selles, et võimlemine, ühekülse treeningkultuuri tagaajamises ja spetsialiseerumises, ära unustatakse. Ometi on võimlemine kujunemispärane spordi eelkool, mille puudumine hiljem end kujunemistakistavalt tunda annab. Teiselt poolt Idla võimlemiskool peidab endas kunstipärase üksik- kui ka grupptantsu algeid. Võib julgesti kõrvutada Idla nais- kui ka mees-musterrühmi ükskõik missuguse

tantsuõpetajate õpilasrühmadega, kaldun isegi arvama, et Idla võimlejad omavad paremini läbitöötatud keha.

Kehalise kasvatuse levitamise alal peab ütlemata, et kool lühikese olelu vältel (2 aastat) on mõndagi suutnud ära teha. Musterrühmad on suure eduga esinenud tänava Tallinnas, Haapsalus, Narvas, Narva-Jõesuus, Elvas, Petseris ja Tartus. Esinejate ütlemise järele olevat rahva osavõtt just Tartus olnud kõige loium. Tuleval aastal kool loodab väljapanna Eestis seninägemata võimlejad peret.

Mida instituut meie piiratud võimalustes on teha suutnud, nägime nende esinemisõhtul. See oli tükkike kehalise kasvatuse tulevikku. Selle töö röömustavad tulemused lubavad loota uut ajajärku Eesti kehalises kasvatuses. E. Pau.

Eesti-Poola üliõpilassuhetest.

Möödunud talvel viibis Poola Akadeemilise Ühingu „Liga“ esindaja hr. Paprocki Tallinnas läbirääkimistel, Poola-Eesti üliõpilassuhetuse võimalusi selgitamas. Läbirääkimisel saavutati teatud eelkõkkulepe ja juba kevadel saab Poolast konkreetne ettepanek üli-

õpilaste vahetuse suhtes tehnilisel alal. Juuni lõpul alustasid 9 tehnikumi üliõpilast Tallinnast reisu Poola, kus neile pakuti kohti mitmesugustel aladel riigiasutustes palgaga 200 zlotti (umbes 85 kr.). Peale selle oli võimaldatud prii sõit Poola piirides, maksuta viisum

ja mitmed teised soodustused. Vastu võeti Eesti poolt 6 poola üliõpilast-praktikanti umbes samasuguste tingimustega. See oli esimene suurem samm Poola-Eesti üliõpilaste lähendamiseks. Sama esindaja poolt tehti ettepanek sõita kümnel üliõpilasel Poola spordinädalatele, mis

korraldati Poola Akad. Ühingu „Liga“ poolt õige soodsatel tingimustel. Nimelt kaks nädalat sportlist harjutust moodsamas võimalas Poolas Varssavi lähedal ja üks nädal ringreisu ümber Poola, mille jooksul tutvuneti Poola tööstusega ja linnadega, kusjuures sõit ja ülevõlpidamine tasuta Poolas. Et Tartust sõitjaid järelepärimise peale ei leidunud, siis sõitsid 10 Tallinna Tehnikumi üliõpilast Tallinna Üliõpilaskonna esimehe ksv. Leevaldiga eesotsas Poolamaale. Nendest spordinädalatest võtsid osa üle 150 üliõpilase mitmest rahvusest, nagu Soomest, Ungarist, Tšehist, Rumeeniast j. n. e. Eestlased saabusid tagasi kodumaale kõige paremate muljetega. Vahepeal akuutseks muutunud tehnilise hariduse küsimus leidis osalise lahenduse „Liga“ poolt tehtud ettepaneku näol, saata Poola 20—30 inimest edasi õppima tehnilisel alal Varssavi politehniumis teatud soodustustel.

Need soodustused olid õppemaksumust vabastamine, missugune on umbes 300 kr. aastas, hinnaalandusega sõit Poola piires, soodustatud

Uus doktor.

Dr. jur. Leo Leesment.

korterisaamise võimalused üliõpilasmajas ja teised vähemad soodustused.

Nii sõitsidki 22 eestlast, peamiselt endiseid Tallinna Tehnikumi üliõpilasi Poola, kel lühikesse aja tõttu (kuni sulgemiseni) ei olnud võimalusi kodumaal omi õpinguid lõpetada.

Et sellega Eesti-Poola akadeemiliste noorte vahel läbikäimine järjest suurenes, tekkis tarvidus eri organisatsioonide järele, kes oleks võimeline seda kontakti alal hoidma ja edasi arendama soodsas suunas. Selle mõttega asutati Tallinna Eesti-Poola akadeemiline ring, kes Poola-Eesti akadeemilisse perre puutuvad küsimusi, mis senini Tallinna Tehnikumi üliõpilaskonna õlul lasusid, enda ajada võtaks.

Esimene referaat-õhtu sama ringi algatusel peeti 6. oktoobril s. a. Tallinnas Poola Akadeemilise Ühingu „Liga“ esindaja hra Zaba poolt, kes sealse Poola-Eesti ringi esimees, rääkis teemil „Poola enne ja nüüd“. Peale üliõpilaste võtsid referaat-õhtust osa ka ajakirjanduse esindajaid ja Poola oludest huvi tundvaid isikuid. I. M.

Edustuse koosolekuid.

Koosolek 18. nov. 1932, kl. 22.

Koos on 23 ksv. ksv. Juhatab ksv. Tasso, protokollib ksv. Treumuth. Päevakorras: 1. Protokoll. 2. Põhikirja muudatus. 3. Läbirääkimisi.

1.

Eelmise koosoleku protokoll võetakse vastu muudatusteta.

Ksv. Tasso teatab, et Edustusest on lahkunud nimekirjast nr. 3 ksv. L. Mihhels, ksv. V. Saral, ksv. H. Köpp; Edustusse on kutsutud ksv. M. Lugas; nimekiri nr. 10 järele lahkunud ksv. E. Kurema ja ksv. V. Üprus; Edustuse kutsutud ksv. Edgar Pau.

2.

Häälletusele pannakse põhikirjas muudatus üliõpilaskonna pitsati tekstis. Senise teksti asemele „Tartu Üliõpilaskond“ on saadud luba tarvitada: „E. V. Tartu Ülikool. Üliõpilaskond“.

Häälletamisel muudatuse poolt 23 häält.

3.

Läbirääkimiste all sõna ei soovita.

Koosolek lõpeb kell 22.20.

Koosolek 18. nov. 1932, kl. 23.

Koos 26 ksv. ksv. Juhatab ksv. R. Tasso, protokollib ksv. E. Änilane.

Päevakorras: 1. Protokoll. 2. Põhikirja muudatus. 3. Valimised. 4. Aruanded. 5. Toetusnädala küsi-

musi. 6. Org-ide järjekorra küsimuses antud protestide läbivaatamine. 7. Läbirääkimisi.

1.

Protokoll 18. nov. 1932 kinnitatakse ühel hääl.

2.

Eelmisel koosolekul vastuvõetud põhikirja muudatus võetakse teisel lugemisel vastu ühel hääl.

3.

Ed. koosseisu muutmise kohta.

Lugemislaua toimkonna juhatajaks, ksv. E. Kurema asemele valitakse ksv. E. Pau.

Revisjoni toimkonna juhatajaks ksv. E. Mehlhopi asemele valitakse ksv. K. Matthiison.

Üldtoimkonda ksv. L. Mihhelsi asemele valitakse ksv. M. M. Lugas.

Üliõpilaslehe toimkonda ksv. L. Mihhelsi asemele valitakse ksv. M. Lugas.

Ksv. Tasso teatab, et ta on sunnitud töökoormatuse tõttu lahkuma kehalise kasvatusse toimkonnast. Asemele valitakse ksv. E. Pau.

4.

Ksv. Sõber kannab ette Ülikooli juubeli balli rahalise aruande: Tulude kogusumma — Kr. 2319.09
Kulude „ „ 1846.30

Puhas ülejääk — Kr. 472.79.
Aruanne kinnitatakse ühel hääl.

Ksv. Veidenbaum kannab ette üliõpilaspäevade tegevusaruande.

Aruanne kinnitatakse ühel hääl.

5.

1933. a. korraldatava toetusnädala üldkava kannab ette ksv. Sõber. Toetusnädala eesmärk on: 1. Üliõpilaskonna ja seltskonna lähendamine. 2. Üliõpilaselu ja ülikooli stuudiumi küsimuste selgitamine ja käsitlemine. 3. Üliõpilasmaabi põhimõtete ja ettevõtete propageerimine. 4. Üliõpilasmaabi ettevõtetele toetuse hankimine.

Toetusnädal korraldatakse 2.—5. märtsini. Aupresiidiumi tahetakse paluda rida isikuid. Korraldamine jääks ühele peatoimkonnale, kes organiseerib alatoimkonnad ja juhib kogu korraldust.

Toetusnädala KAVA oleks: üleriiklik rahaline korjandus ja loteriiallegri mõnes suuremas linnas. Tartus: neljapäev 2. märtsil avakõne Tartu ringhäälingus, 3. märtsil kell 18 avaaktus Üliõpilasmajas ja kell 21 akad. teatri ettek., 4. märtsil loteriiallegri Üliõpilasmajas ja kell 20 käsipalli võistlus. Pühapäeval, 5. märtsil loteriiallegri ja kell 21 tantsuõhtu Üliõpilasmajas. Reedel, 10. märtsil oleks Edustuse koosolek omaabi küsimuste propageerimiseks ja laup., 11. märtsil rahvapidu, mille kava oleks üliõpilaste poolt.

Tallinnas on kavetatud korraldada populaarteatustlike loenguid, five o'clock ja ball. Kinode sissetulekuist tahetakse hankida teatav

protsent. Tahetakse korraldada ka teistes linnades kontserte, tantsuõhtuid ja loenguid, millele kohta esialgu puudub täpsem kava.

Ksv. **Veidenbaum** avaldab kahtlust, kas rahvapidu on teostatav, kuna aeg on seesuguseks ebasobiv.

Ksv. **Tasso**: Rahvapidu on jäetud võimalusena kavva ja see tuleb hiljem lõplikule kaalumisele. Selle siht oleks rahvale lähenemine.

6.

Ksv. **Tasso**: Enne Ülikooli 300-a. mälestuspäeva juudi vähemusrahvuste esindaja tõstis üles organisatsioonide järjekorra küsimuse rongikäikudes. Edustus otsustas seekord tehtud ettepanekute kohaselt ümberpaigutused teha ja edaspidiseks asetuseks ettepanekute tegemise jätta juhatuse hoolde. Korp. Frat. Tartuensis asetati seekord korp. Frat. Dorpatensise ette ja korp. Metraine asetati rongikäigu lõppu. Nüüd on sisse tulnud protestid korp. Frat. Dorpatensise ja korp. Metraine poolt ja mõlemad korporatsioonid loobusid juubeli rongikäigust.

Korp. Frat. Dorpatensise on oma protesti põhjendanud sellega, et ta peab end rahvuslikuks organisatsiooniks ja peab vanuse tõttu sellepärast seisma eespool Frat. Tartuensisest. Juhatuses järelepärimisel selgus Frat. Dorpatensise esindaja seletused, et selle orgi koosseisus on liikmeid ka teisest rahvusest.

Korp. Metraine põhjendab protesti sellega, et ta on olnud eesti orgide lõpus juba 5 aastat ja see on kujunenud traditsiooniks. Nende koosseisu kuulub ka Läti riigi kodanikke.

Juhatus ei ole rongikäigu järjekorra küsimuses kindlat seisukohta vastu võtnud.

Ksv. **E. Ponomarev**: Küsimus on väga delikaatne ja tuleb ettevaatlikult otsustada. On kaks seisukohta võimalikud: kui korp. Metraine on vähemusrahvuste org, siis peab ta kuuluma sama põhimõtte alla, kuhu teisedki vähemusrahvuste org'id. Teiselt poolt, kui ta koosneb Läti kodanikkudest, siis peaks ta kui liitriigi külaline käima koos Edustusega. Iseenesest aga see, et viis aastat ühel kohal on püsitud, ei õigusta seal edasi püsida, kui see pole õige.

Ksv. **K. Matthisson** teeb ettepaneku korp. Metraine'i protest enne ära otsustada.

Ksv. **Kiršfeldt** teeb ettepaneku Frat. Dorpatensise protest enne otsustada.

Häaletusel I ettep. poolt 5 h., II ettep. poolt 8 h.

Seega II ettep. läbi läinud.

Ksv. **Tasso**: Korp. Frat. Dorpatensise esindaja tähendas juhatuse koosolekul, et nad on rahvuslik organisatsioon. Tegelikult aga kuulub nende liikmeskonda ka vähemusrahvuseid.

Ksv. **Kiršfeldt** teatab, et korp. Frat. Dorpatensise liikmeskonda kuulub üle 50% muulasist liikmeid.

Ksv. **Ivanoff**: Tuleks selgitada, kas Frat. Dorpatensise on rahvuslik org., või mitte. Liikmeskond ei määra seda. Ka mõnes eesti org'is on vähemusrahvusest liikmeid.

Ksv. **Saks**: Rahvuse küsimuse lahendab see, kuidas org'i kodukorras on ette nähtud. Kui on nõuetav et liikmed oleksid eesti rahvusest, siis ei teki kahtlust, et on rahvuslik organisatsioon. Kui aga piirduakse sellega, et liikmed oleksid eesti kodanikud, siis ei tarvitse org. veel olla rahvuslik. Protest tuleks jätta tagajärjeta.

Ksv. **Ivanoff** toonitab, et tuleks enne selgitada, kas Frat. Dorpatensise on rahvuslik org., või ei ole. Selleks on vajalik teada, millist org'i meie üldse nimetame rahvuslikuks.

Ksv. **Pärtelpoeg**: Edustusel ei ole põhjust seda küsimust pikemalt käsitleda hakata. Kui seda soovitakse, võetakse tulevikus päevakorda. Praegu tuleb protest otsustada. Meie seisame fakti ees, et orgi kuulub ka vähemusrahvusest liikmeid, tähendab, et ta ei ole rahvuslik.

Ksv. **Saks** pooldab rahvuse küsimust pikemalt arutlemist. Leiab, et see on org-i põhikirjast.

Ksv. **Veidenbaum**: Orgi rahvuslikkuse määrab ikkagi koosseis. Kui 10 liikmest on 5 või 6 muulast, siis on selge, et ei ole rahvuslik org. Ka eeldab see, et põhikirjaga lubab muulast vastu võtta.

Ksv. **Ivanoff** teeb ettepaneku asetada Frat. Dorpatensise vanuse alusel rongikäiku.

Läbirääkimised lõpetatakse. Häaletamisel juhatuse poolt tehtud ettepaneku — korp. Frat. Dorpatensise protest tagajärjeta jätta — poolt 16 h., vastu 3. Seega läbi läinud.

Järjekorras arutletakse korp. Metraine'i protesti.

Ksv. **Ivanoff**: Korp. Metraine on noor organisatsioon, peaks sellepärast seisma rongikäigu lõpul. Siin peaks paika pidama ka rahvuse küsimus.

Ksv. **Tasso**: Rahvuse küsimus sel puhul on õigustatud, kuna orgi kuulub ka Läti kodakondsusest üliõpilasi.

Ksv. **Saks**: Vähemusrahvuste küsimus kuulub nende eneste kompetentsi. Meil on raske otsustada. Peame respektierima vähemusrahvuste suuruse printsiipi.

Ksv. **Treumuth**: Arvesse peaks siinjuures tulema üliõpilaskondade koostöö SELL-is. Sellest ongi vast tingitud omaaegne Edustuse otsus, millest on tekkinud see traditsioon. Ei poolda muudatust selles.

Ksv. **Ponomarev** teeb ettepaneku korp. Metraine'i protest tagajärjeta jätta.

Ksv. **Veidenbaum**: Esitatud väited on ju õigustatud, kuid on kahjuks tõstetud liigse teravusega. Iga printsiibi juures on arvestatud kompromissiga. 5 aastat on valitsenud traditsioon ja on piinlik nii teravalt seda nüüd muuta.

Ksv. **Sild** teeb ettepaneku korp. Metraine'i soovile vastu tules ta endisele kohale vähemusrahvuste ette jätta.

Otsustatakse läbirääkimised lõpetada. Häaletamisel ksv. Ponomarevi ettep. poolt 14 h., vastu 7; seega otsustatud korp. Metraine'i protest tagajärjeta jätta.

7.

Kinnitatakse järgmised juhatuse otsused:

1. Haigekassa toimkonna poolt on pööratud hamini poole palvega anda tiisikuse vastu võitlemiseks üliõpilaskonnas 1500 krooni; milline summa on ka lubatud.

2. SELL-i 10-a. juubeli konverents on otsustatud pidada aprillikuu alul Tartus. Konverentsile tahetakse anda pidulik ilm, kuna see langeb SELL-i 10-a. aastapäevale.

Ksv. **Tasso** teatab, et Üliõpilaskonna juhatusele on tulnud kiri, milles avaldatakse protesti stipendiumite määramise kohta õigusteaduskonnas. Määramisest olevat osa võtnud Üliõpilask. esimees ja kaks juhatuse liiget, kes olevat oma huvides teotsenud. „Rahva Sõnas“ on vastav kirjutis ilmunud. Juhatus on küsimust selgitanud ja leitnud süüdistused valeandmetel põhjenevaks. Ajalehtedele on saadetud öiendus.

Ksv. **Pärtelpoeg** teeb ettepaneku, et Edustus juhatuse seisukohta ära kuulunud läheks päevakorras edasi.

Ettepanek läheb läbi ühel hääl. Ksv. **Jaako** annab informatsiooni tööbüroo tegevusest.

Koosolek lõpeb kell 1.

1932. aasta viimane „Üliõpilaslehe“ number (nr. 12/13) ilmub: **20. detsembriks.**

Kaasvõitlejad! Teatage aadressi muutusist.

Akadeemilisi teateid.

Ülikooli 13. aastapäev.

Aastapäeva aktuse ülikooli aulas alustab Akadeemiline Segakoor lauluga.

Aktuse avakõnes rektor prof. J. Kõpp viitab neile kahtlusile ja muredele, millistega ülikool aasta tagasi alustas uut tegevusaastat ja millised ähvardasid tõkendada ülikooli normaalselt arengut. Pilku tagasi heites võime täna aga konstateerida, et vaimutöö ei ole alistanud majanduslike raskuste survele. Töö on olnud küllalt viljakas. 300-a. põhjendamispäev möödunud suvel kinnitas seda, et Tartu ülikool kõrgemate teadusametite peres väärlise liikmena on tunnustamist leidnud. Olles teadlikud selles, et tõsine väärtus ei sõltu ainult teiste arvamistest, peame ise olema teadlikud sellest vastutusest ja kohustusest Eesti riigi, rahva ja inimliku kultuuri ees. Ülikooli töö on väärtus ainult siis, kui see lähedases seoses on tegeliku eluga. Lootes samuti eesti rahvalt heatahtlikku suhtumist ülikooli, võime jätkata teed valguse ja vabaduse poole. Ülikool tahab väsimata töötada selleks, et kasvaksime ja tõuseksime väärliseks liikmeks kultuurrahvaste peres.

Teadusliku peokõne peab loomaarsti-teaduskonna dekaan prof. E. Rootse teemil: „Hügieeni sisu ja ülesanded“.

Riigivanema, Vabariigi Valitsuse ja enese nimel tervitab ülikooli tema aastapäeva puhul haridus- ja sotsiaalminister Hugo Kukke. Minister töötab omas kõnes, et vabariigi valitsuse poolt tehakse kõik, et ülikoolile toeks olla tema töös.

Ülikool on rahvusriikluse sümboliks. Kui varem ajal omariiklusele ei usutud, siis ei usutud ka oma ülikooli loomisesse. Tänapäeval võime aga konstateerida, et oleme rohkem saatnud korda, kui alul uskusime.

Ajastul, kus majandusmured nagu eetilise inimese tagaplaanile suruvad, annab ülikool noortele sisemist jõudu ja enesekindlust. Vabaduse, üheõiguse ja sõpruse kujul annab kaasa seda, mis demokraatlikus riigis paratamatu.

Järgneb Akad. Segakoorilt ja Ak. Meeskoorilt „Vivat et republica“. Üliõpilaskonna poolt tervitab üliõpilask. esimees R. Tasso ülikooli ja rõhutab seda helluse tunnet, mida tunneme võrreldes Tartu ülikooli 300. a. põhjendamispäeva pidustustega oma ülikooli aastapäeval. Üliõpilaskond hindab eriti senini ilmenud ülikooli-poolset heatahtlikku suhtumist ja kaasa tundmist üliõpilasperre ettevõttele, tahab omalt poolt neid suhteid jätkata ja loodab sedasama ka ülikoolilt edaspidi. Kõ-

lab „Vivat academia“ üliõpilaskooridelt.

Telegraafi- ja kirjateel on ülikooli tervitanud riigikogu esimees J. Tõnisson, kaitseminister A. Tõnisson, Jaan Teemant, kaitseliidu ülem kindral J. Roska, 2. diviisi ülem kindral N. Reek, Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liit ja Juudi Ühing Teaduste Edendamiseks j. t.

Järgneb audoktorite promotsioon.

Ülikooli 13. aastapäeval on selle austuse osaliseks saanud 1 kodumaalt ja 4 välismaalt. Usuteaduskonna ettepanekul on otsustatud anda dr. theol. h. c. tiitel prof. M. J. Eisenile. Hallpea audoktor viibib ise aktusel ja lakkamatute kiiduavalduste saatel võtab vastu rektorilt audiplomi.

Välismaalast valiti audoktoriks prof. Wjätšeslav Afanasjev, Voroneži ülikooli arstiteaduse professor. Prof. V. Afanasjev on pikemat aega olnud arstiteaduse professor Tartu ülikoolis ja avaldanud silmapaistvaid uurimusi eriti bakterioloogia alal. Valiti Tartu ülikooli arstiteaduse doktoriks.

Prof. Hans Horst Meyer'ile, Viini ülikooli prof. emer., anti dr. med. h. c. diplom. Prof. H. H. Meyer on samuti olnud Tartu ülikooli farmakoloogia professoriks ja loonud uue ajajärgu farmakoloogilise uurimuse alal.

Prof. Martin Klinger'ile anti dr. med. vet. h. c. tiitel. Prof. M. Klinger on Leipzigi loomaarstiteaduse professor ja on silmapaistvamaid teadusemehi looma-tervishoiu alal kogu maailmas ja on seisnud lähedas kontaktis Tartu ülikooliga.

Prof. Konstantin Skrjabin valiti loomaarsti-teaduse audoktoriks. Prof. K. Skrjabin on Moskva loomaarstiteaduse professor ja on Tartu loomaarsti-teaduse instituudis õppinuid silmapaistvamaid teadusemehi.

Aktuse järgnevana osana kannab rektor ette aruande ülikooli möödunud aasta tegevusest.

Ja järgnebki aktuse elavusrikkam osa — 1932. a. auhinna-tööde autorite avastamine. Saalis ja rõdul jälgitakse pinevusega autori nime sisaldavate ümbrikute avamist, et siis laureaadile käteplaginaga kiitust avaldada või õieti koomilise märgusõna puhul (ja neid leidub üsna mitmeid) naerma pahvatada.

Kuigi mõni „humoris causa“ (märgusõna) on auhinna-töö kirjutanud või teine jälle juba varem enda seisukorra „S. O. S“-ga (ka märgusõna) hinnaanud, on auhindamisko-

misjon ka neis töis kiiduväärset leidnud ja auhinnaanud.

Auhinnatöid oli käesoleval aastal esitatud 49. Auhiinasaanuid oli 42, ära põletati 6 ja hilinenud oli 1 töö.

Aktus lõpeb rektori lõpusõnaga ja ühise riigihümni laulmisega.

1932. a. auhinnasaajad.

USUTEADUSKONNAS:

1) Teemile: „Das ethische Motiv in der Theologie Ezechiels“ märgusõnaga: „Ezechiel“ — I auhind, autor Hans Joahim Eichhorn, stud. theol. 2) Teemile: „Karuse kihelkond säilunud kirikuvisitatsiooni protok. valgustusel“ märgusõnaga: „Aho“ — I auhind, autor Adolf Horn, stud. theol. 3) Teemile: „Pühhoanalüüsi metafüüsilised eeldused“ märgusõnaga:

I auhind, autor Paul Koppel, theol. 4) Teemile: Pühhoanalüüsi metafüüsilised eeldused“ märgusõnaga: „Substants“ — III auhind, autor Robert Kannukene, theol. 5) Jutlus tekstile Hes. 33, 10—16 märgusõnaga „Heseekiel“ — I jutluse auhind, autor Elmar Teppan, theol.

ÕIGUSTEADUSKONNAS:

1) Teemile: „Valimisvastased süüteod“ märgusõnaga: „Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas“ — I auhind, autor Nadine Karasjev, jur. 2) Teemile: „Valimisvastased süüteod“ märgusõnaga „Mare“ — III auhind, autor Ferdinand Huik (Uik), jur. 3) Teemile: „Specificatio“ märgusõnaga: „Detsember“ — I auhind, autor: Johannes Mägi, jur. 4) Teemile: „1927. a. 20. mai tsekiseadus (R. T. 54 — 1927) ja tema erinevus Genfi ühtlustatud tsekiseaduse kavast“ märgusõnaga: „7“ — I auhind, autor Ülo Maramaa, jur. 5) Eesti Akadeemiliste Naiste Ühingu poolt esitatud teemile: „Abikaasade varahekordade arengu aljooned Eestis“ märgusõnaga: „Humoris causae“ — II auhind, autor Selma Neumann, jur.

ARSTITEADUSKONNAS:

1) Teemile: „Kodumaa tööstusest saadud pärmide kasutamine farmatseutiliste preparaate valmistamiseks“ märgusõnaga: „In Face vis“ — I auhind, autor Elise Truus, pharm. 2) Teemile: „Kodumaa tööstusest saadud pärmide kasutamine farmatseutiliste preparaate valmistamiseks“ märgusõnaga: „Kodumaa tööstus“ — II auhind, autor Ralf Soosaar, pharm. 4) Teemile: „Keskkõrva põ-

letikkude sagedus ja iseloom sarlakihagetel Eestis leiduvate allikate põhjal" märgusõnaga: „Ubi pus ibi evacus" — I auhind, autor Rudolf Müürsepp, med. 5) Teemile: „Eksperimentaalseid uurimusi adrenaliini ja adrenaliinistoleerilistest toimivate ainete farmakoloogilise toimekoha identisusest" märgusõnaga: „Symphatikus" — I auhind, autor Rita Dreyblatt-Matiisen, med. 6) Teemile: „Kolesteriini peegel tuberkuloosihagete veres" märgusõnaga: „Vivat academia" — I auhind, autor Evald P r e m s, med. 7) Teemile: „Nakkushaiguste toimemest laste tuberkuloosile" märgusõnaga: „Tu nihil invita dices faciesve Minerva" — II auhind, autor Berta Vilhelmsen, med.

FILOSOOFIATEADUSKONNAS:

1) Teemile: „Murdejooni Märajamaa kihelkonnas" märgusõnaga: „Märjamaa" — I auhind, autor Richard Thomson, phil. 2) Teemile: „Ihasaluneeme murde häälikuteloo peajooned" märgusõnaga: „Ja Sa pead kuulutama ja näitama kõigile rahvale uut aktiivsust, mis on elav vaim ja rammuvägi, mis paneks kõikuma kõik mammona mägiharjad" — II auhind, autor Gustav Must, phil. 3) Teemile: „Eesti laste intelligents" märgusõnaga: „Erinevus ei ole alati erinevus" — II auhind, autor Voldemar Kõiv, phil. 4) Teemile: „Accidence and Syntax of the Adjective in Present Day English (based on original collections)" märgusõnaga: „Et fugiunt freno, non remorato dies" — I auhind, autor Therese Leidtorf, phil. 6) Teemile: „Accidence and Syntax of the Adjective in Present Day English (based on original collections)" märgusõnaga: „Mathias" — I auhind, autor Leopold Kivimägi, phil. 8) Teemile: „Lastelaul — „Kits, kile, karja" märgusõnaga: „Folklore Fellow" — prof. Põllu nimeline auhind, autor Johan Käosaar, phil. 9) Teemile: „Usuvahetuslik liikumine Põhja-Eestis eriti kuberner Polivanovi ajal 1883—1885" märgusõnaga: „Kui Killingi-Nõmmel hooldajaga sinki ja saia söödi" — I auhind, autor Leida Rebane, phil. 10) Prof. J. Bergmanni abiraha ladina keele õppimise edendamiseks määrati stud. Ervin Roosile töö eest teemile: „De C. Asinii Pollionis vita, gestis et scriptis".

MATEMAATIKA-LOODUS-TEADUSKONNAS:

1) Teemile: „Kerakujuliste täheparvede ehitis" märgusõnaga: „Homo sapiens" — I auhind, autor Reinhold Valter Põder, math. 2) Teemile: „Mõne inimesest või

malikult vähe mõjutatud ala taimeühingute analüüs" märgusõnaga: „Regio Tartuensis" — I auhind, autor Valter Sirgo, pharm. 3) Teemile: „Äikese nähtusi Eestis" märgusõnaga: „Elektroon" — I auhind, autor Aleksander Ohu, math. 4) Teemile: „Ühe kodumaa lademe mikropetrograafia" märgusõnaga: „Labor omnia vincit" — I auhind, autor Elsa Rosenstein, med.

LOOMAARSTITEADUSKONNAS:

1) Teemile: „Hobuste „rinnutuse" vähendamise ja kinnipanemise vahendid" märgusõnaga: „Atropiin" — III auh., autor Mihkel Keerd, med. vet. 2) Teemile: „Statistilisi ja anatoomilisi andmeid seksuaaltsükli ja tiinusega kaasaskäivatest muutustest emaste koduruminantide suguorganites" märgusõnaga: „Corpus luteum" — I auhind, autor Mihkel Keerd, med. vet.

PÖLLUMAJANDUSTEADUSKONNAS:

1) Teemile: „Nisusortide omadusi Eestis autori ja katseasutiste uurimisandmeil" märgusõnaga: „Triticum vulgare, liin 0668852" — I auhind, autor Paul Lambing, agr. 2) Teemile: „Nisusortide omadusi Eestis isiklikkude ja katseasutiste

uurimisandmeil" märgusõnaga: „Triticum sativum" — III auhind, autor Artur Miljan, agr. 3) Teemile: „Tähtsamad tegurid paremate saakide saavutamiseks Eesti kultuursoodelt" märgusõnaga: „Soo koll" — I auhind, autor Johannes Müür, agr. 4) Samale teemile märgusõnaga: „Lotus corniculatus" — II auhind, autor Voldemar Sepper, agr. 5) Samale teemile märgusõnaga: „Väetus tõstab saaki" — II auhind, autor Andres Põllusaar, agr. 6) Samale teemile märgusõnaga: „Sooasunik" — II auh., autor Karl Vahenõmm, agr. 7) Samale teemile märgusõnaga: „Filipendula" — III auhind, autor Jaan Matt, agr. 8) Samale teemile märgusõnaga: „Peet Soodla" — III auhind, autor Leopold Kukk, agr. 9) Teemile: „Lämmastikväetiste tasuvusest Eesti põllumajanduses viimase kolme aasta vältel" märgusõnaga: „Picus major" — II auhind, autor Gustav Laane, agr. 10) Teemile: „Meie kodulinnukasvatuse arenemine ja edu riikliku iseseisvuse ajal" märgusõnaga: „Punkt Semikoolon" — II auhind, autor Herman Talts, med. vet. 11) Samale teemile märgusõnaga: „Motacilla" — II auhind, autor Jaan Matt, agr.

Sügissemestril promoveerinud doktorid.

ARTUR-TÕELEID KLIIMAN — ÕIGUSTEADUSE DOKTOR.

28. septembril s. a. kaitses ülikooli aulas A. T. Kliimann oma doktori-väitekirja „Administratiiv-akti teooria". Ametlikeks oponentideks olid prof. A. Piip ja prof. N. Maim.

Artur-Tõeleid Kliimann sünd. 15. jaan. 1899. a. Võrumaal Peipsi ääres Meerapalu külas. Üheksa aastasena õppis talve kohalikus valakoolis Pedassaares, astus siis Räpina kihelkonnakooli, mille kolm aastat hiljem lõpetas. Õppis edasi Räpina kõrgemas algkoolis kolm aastat. Viibis maailmasõja päevil sõjakoolis. Küpsuseksami andis vabadussõja sõdurina 1919. a. Lõpetas eesti sõjakooli ja astus kohe Tartu ülikooli õigusteaduskonda, kus eriti studeeris riigi- ja administratiivõigust, poliitilist ökonoomiat ja õiguse üldõpetust. Lõpetas ülikooli I. järgu diplomiga 1923. a.

Töötas ülikooli stipendiaadina kodu- ja välismaal ja pidas loenguid administratiiv-õig. alal. Käesoleval aastal valiti Rockefeller Foundation stipendiaadiks.

HERMANN PARIS — ROHU-TEADUSE DOKTOR.

15. okt. s. a. kaitses oma doktori-väitekirja ülikooli apteegi juhataja H. Paris. Väitekirja teemiks oli: „Rasvhapete alkaalisoolade bak-

teriitset toimest". Ametlikkude oponentidena esinesid prof. A. Rammul, prof. K. Schlossmann ja H. Parts.

Hermann Paris on sünd. 1891. a. Tartu maakonnas. Hariduse sai Tartu klassilises gümnaasiumis. 1909. a. andis Moskvas apteekri abilise eksami ja töötas selle järele Pihkva, Moskva ja Peterburi apteekides. 1918. a. lõpetas Moskva ülikooli proviisorina. 1919. a. korraldas apteegiasjandust Bashkiiri vabariigis, kust peale enamlaste võimule pääsu siirdus kodumaale. Praegu töötab Tartu ülikooli apteegi juhatajana ja õppejõuna.

MAKS TIITSO — ARSTITEADUSE DOKTOR.

29. okt. s. a. kaitses oma doktori-väitekirja Maks Tiitso. Väitekirja teemiks oli: „Hingamise proprietseptiivne regulatsioon". Ametlikkude oponentidena esinesid prof. L. Puusepp, prof. E. Masing ja prof. A. Fleisch.

Maks Tiitso on sünd. 10. okt. 1900. a. Tartus. Keskkoolihariduse omandas Tartu reaalkoolis. Astus ülikooli arstiteaduskonda 1917. a., mille lõpetas 1923. a. Vahepeal aastail võttis osa Eesti Vabadussõjast Tartu kooliõpilaste pataljonis. 1924. a. nimetati füsioloogia instituudi noorem. assistendiks ja 1929. a. vanemaks assistendiks.

Viibis 1925.—1927. a. Rockefelleri Foundationi stipendiaad. Ameerikas, kus töötas füsioloogia alal peamiselt Harwardi ja Toronto ülikoolides.

LEO LEESMENT — ÕIGUSTEADUSE DOKTOR.

1. nov. s. a. kaitses ülikooli aulas mag. jur. Leo Leesment oma doktori väitekirja „Die Verbrechen des Diebstahls und des Raubes nach den Rechten Livlands im Mittelalter“.

Ametlikeks oponendeks olid prof. J. Uluots ja prof. D. Grimm.

Leo Leesment on sündinud Riias 17. apr. 1902. a. Alg- ja keskkooli hariduse saanud Pärnus ja Sise-Venemaal. Keskkooli lõpetanud eksternina Tallinnas 1918. a. 1918. a. kuni 1921. on olnud kaitseväes ning on peale sõjakooli lõpetamist teeninud ohvitserina merekindlusis.

1921—1925 on Tartu ülikoolis õppinud õigusteadust ja lõpetanud I järgu diplomiga.

1926. a. sooritas mag. jur. diplomiga ja 1925—1928 on olnud Tartu ülikooli teadusliku stipendiaadina Eesti õiguse ajaloo alal kodu- ja välismaa stipendiaadiks. 1928. a. alates on tegev olnud Tartu ülik. õppejõuna.

HELMUTH KALLAS — ARSTITEADUSE DOKTOR.

15. nov. s. a. kaitses arst H. Kallas oma doktori väitekirja „Fragen der Sexualphysiologie im Lichte parabiologischer Forschung“. Ametlikeks oponentideks olid prof. L. Puusepp, prof. G. Barkan, prof. A. Fleisch.

Helmuth Kallas on sünd. 1897. a. Rõuges. 1916. a. lõpetas Peterburi Peetri gümnaasiumi ja astus järgneval aastal Peterburi ülikooli arstiteaduskonda, 1918. a. siirdus kodumaale ja 1920. a. astus Tartu ülikooli arstiteaduskonda, millise lõpetas 1924. a. On töötanud haavakliinikus noorema assistendina, operatiiv-kirurgia kabineti vanema assist. ja kohtuliku arstiteaduse instituudi noorema assistendina, mis ametis praegugi on.

ERNST EIN — ÕIGUSTEADUSE DOKTOR.

28. nov. s. a. kaitses oma doktori väitekirja „Le azioni del condolino“ õigusteaduskonna õppejõud Ernst Ein. Ametlikeks oponentideks olid prof. D. Grimm ja prof. J. Uluots.

Ernst Ein on sündinud 28. dets. 1898. a. Tartus. 1918. a. lõpetas Tartu Aleksandri gümnaasiumi. Samal aastal astus Tartu ülikooli õigusteaduskonda, kuid õppetöö katkestati Saksa okupatsioonivõimude

poolt. Õpingud jätkusid 1920. a. jaanuarist ja 1923. a. lõpetas E. Ein T. Ü. õigusteaduskonna.

Pärast ülikooli lõpetamist oli E. Ein teadusliku stipendiaadina ülikooli juures rooma õiguse alal. 1925. a. komandeeriti Rooma, kus töötas sealses rooma õiguse instituudis ja millise lõpetas 1928. a. suvel. Oma teaduslikku tööd on käinud jätkamas Roomas veel 1930. a. ja 1931. a. suvel ja 1930—1931 on olnud Prantsuse Teadusliku Inst. stipendiaadina Pariisis.

1928. a. sügisel tehti ülesandeks pidada loenguid rooma õiguse ajaloo üle, millist ülesannet täidab tänini.

AKAD. HÕIMUKLUBI ÜLDKOOSOLEK.

peeti 22. XI kl. 21 Üliõpilasmajas. Osavõtjaid oli rohkesti.

Ettekanne pidas ksv. A. Haavamäe teemil „Muljeid Soomest“, esitades kuulajatele meeleolukaid pilte Soomest ja käsitledes pikemalt Soome Üliõpilaste Karskusühenduse (YRY) ja Helsingi Kristliku Üliõpilasiühingu tegevusest.

Referaadile järgnes klaveriettekanneid ksv. ksv. Sovijärvelt ja Raudsepalt.

Koosoleku ametlikus osas toimetati valimisi juhatusest lahkunud liikmete kohtadele. Hõimuklubi juhatajaks valiti ksv. E. Veidenbaum, juhatuse liikmeiks ksv. ksv. A. Meil, E. Sirg ja J. Tasso.

Koosolekule järgnes meeleolukas koosviibimine.

LIIVI LASTE JÕULUPUU HEAKS

korraldab Akad. Hõimuklubi eelmiste aastate eeskujul korjanduse. Jõulupuu korraldamiseks on käesoleval korral kavatsus korraldada ekskursiooni liivlaste juurde, et suuremal hulgal kaasvõitlejail oleks võimalik tutvuneda kohapealsete oludega. Kingituste üleandmine ja ekskursioon toimub 5. jaanuaril 1933. a. Ülesandmisi võtab vastu Üliõpilaskonna Välistoimkond.

ARK PEAKOOSOLEK.

Akadeemilise Rahvusliku kultuurühingu peakoosolek peeti teisip. 29. nov. s. a. Üliõpilasmajas.

Referaatidena oli kavas Juhan Libedalt „Kuhu liigume“ ja mag. Jaan Konkult „Demokraatia ja majandus“. Juhan Libe omas referaadis tuli otsusele, et tänapäeva rahvuslikul liikumisel ei ole nagu konkreetseid ülesandeid. Varemil ajal oli meie rahvusliikumise sihiks oma riiklus ja teiste maade tänapäeva rahvusliikumiste virgutajaks on konkreetsed nähted (leedulastel Vil-

no küsimus, soomlastel Karjala küsimus ja rootslased). Referent arvab, et meie rahvuslikult mõtlev üliõpilasnõorsugu peaks tegelema enam sotsiaalpoliitiliste küsimustega ja ka päevapolitilisi küsimusi hindama rahvuslikult seisukohalt. Mag. J. Konks käsitab demokraatia ja majanduse arengu suhet ajalooliselt seisukohalt ja vaatleb neid ajaloost järeldatavaid nõudeid, milliseid vajab tänapäeva majanduslik areng.

Järgnevas asjaajamise osas valitakse ARK esimeheks Jaan Ots, abiesimeheks Eduard Sitska, kirjatöimetajaks Valter Soa, laekuriks Villem Mõll, abikirjaja R. Mägi ja B. Vene ja ametita juhatuse liikmeks J. Hannibal.

ARK nõukogu täiendatakse järgnevate liikmetega: R. Evert, J. Lill, L. Müllerson, R. Mägi, L. Mällo, A. Paumes, H. Ronimois, E. Sild ja J. Sõster.

K. a.

„Üliõpilaslehe“ toimetusele.

Palume teie lugupeetud lehe lähe mas numbris avaldada alljärgnev öiendus raamatus „Tartu üliõpilaskonna ajalugu“ Julius Mägiste artiklis „Eesti Üliõpilasseltsid peale Eesti iseseisvust“ ilmunud eksituse kohta.

Nimetatud raamatust loeme lhk. 279 järgmist: „E. N. Ü. S. Ilmatar on asutatud 7. mail 1920, aktiivsemaks algatajaks oli see juures E. N. Ü. S-ist (Eesti Naisüliõpilaste Seltsist) lahkunud neli liiget. E. N. Ü. S-i karmenevad distsipliin nõuded tundusid neile liigse isiksuse piiramisena“ (allak. sõrendus).

Meie, allkirjutajad, 1920. a. kevadtalvel E. N. Ü. S-ist lahkujad ja „Ilmatari“ asutajad liikmed peame siinjuures kahjatsusega konstateerima ajaloo kirjutaja eksitust. Ei ole põhjust hakata vanu asju siinkohal kordama, ütleme ainult, et lahkujaid ei sündinud lahkumisele mitte karmenevad distsipliin nõuded E. N. Ü. S., vaid vastuks olukord. Meie väite tõenduseks peaks olema küllaldaselt allikate näitamisest, millest kajastub tõeline olukord, mis oli lahkujatele lahkumise aluseks. Palume lugeda „Postimehest“ 1920. a. märtsikuul H. Tõramaa „Sapilisi ääremärkusi“ E. N. Ü. S-i juhataja Salme Pruudeni „Toimetusele saadetud kirja“, edasi samast ajast „Päevalehe“ Tiibuse Jaagu joonealuseid ja „Sotsiaaldemokraadi“ kaasa löömisi.

Kõige austusega

Helmi Mäelo (Pett).

Ella Käner.

Ida Kahu (Ilus).

Aino Käsper (Reiman).

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 krooni aastas, 1½ krooni semestris.

Vastutav toimetaja: Erika Veidenbaum. Tegevtoimetaja: Eduard Sitska. Toimetuse liikmed: Meta Lugus, Jaan Ots.

Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Rutake tellimiste uuendamisega

Rutake tellimiste uuendamisega

„OLION“

UUEL KUJUL ON ERITI ILUS

Rikkalikult illustreeritud. Uue aasta number ilmub juba enne pühi.

TELLIMISE HIND ENDINE

Aastaks (12 numbrit)	Kr. 6.—	6 kuuks	Kr. 3.75
11 kuuks	„ 5.85	5 „	„ 3.40
10 „	„ 5.75	4 „	„ 2.75
9 „	„ 5.50	3 „	„ 2.—
8 „	„ 5.—	2 „	„ 1.40
7 „	„ 4.25	1 „	„ 70

Üksiknumber 75 senti. Välismaale kahekordne hind.

„OLIONI“ toimetus ja talitus TARTUS, Riia tän. 64—3, telefon 5-42.

Rutake tellimiste uuendamisega

Rutake tellimiste uuendamisega

Kui olete kunagi tahtnud ravitseda oma näonahka — siis

tehke seda nüüd kreemidega:

Tedresan

Mõjuv vahend vinnide ja nahaplekide kõrvaldamiseks. Hind 80 s.

Regina Extra rasvaga

Elustab näonahka, annab sellele värsket ja õrna jume. Hind 50 s.

Regina Extra rasvata

Laialdast tunnustust leidnud parima puudrialsena. Hind 50 s.

Soovitame oma laboratooriumi saadusi:

Eau de Cologne kolmekordne, lillelõhnaga.
Lõhnaõlid suures valikus.
Juustevesi Grinol-Hitz, Vegetal jne.

A.-s. Prov. Jul. Lill'i

rohukauplused Tartus:

Rüütli tänav 10.

Narva tänav 6.

„Üliõpilasleht“

Toimetus ja talitus

Üliõpilasmajas III korral on avatud teisipäeval ja laupäeval kella 15—16

Rutake 1933. a. tellimistega.

Aasta tellim. — kr. 3.— ja 1/2 a. — kr. 1.50.
Välismaale: aastas kr. 5.— ja 1/2 a. — kr. 2.50

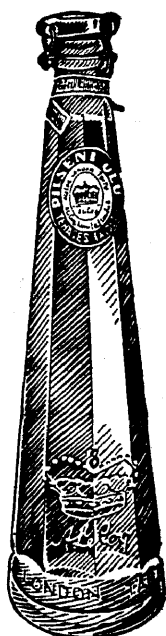
Saadaval 1914, 1915, 1916, 1920—31 aastakäigud ja üksiknumbrid.

Varemaid aastakäike müüakse 20% hinnaalandusega.

Aktsiaselts

A. Le Coq

õlletehas Tartus

Pilsen / Porter / Mõdu

Dombräu

eriti hää uus must õlu patentpudelites

Limonaad / Selters / Sidronisooda

Hind 25 senti.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR